

בגליק:
צידקי צאדק
מבקש חוכש

העולם הזה

סמארין

מס. 677 / שנה 14 / ח' חשון תשי"א / 19.10.1950

השבועון המצויר
לאינפורמציה

המחיר
100
פרוטק

האריה הנכה

תמונות האריה החזור מהר הצופים
(העולם הזה" 676) היו יפות. רק שכחתם

להוסיף פרט חשוב: האריה הזה נפצע פעמיים מכדורי הערבים בימי המצור על ירושלים. נזמה לי שזהו נכה המלחמה היחיד שהממשלה נתנה לו שיקון הגוף. מה עושים מאות הנכים הפחות מאושרים?

ח. ירושלמי, ירושלים

האם לא גרים כולנו בגן-חיות?

פוסים ואנשים חשובים

מה הענינים במערכת? האם אין כבר לספרכם עם מי לקבוע ראיון, רק עם סר? סים (העולם הזה" 675)? האם אין לנו די אנשים חשובים שעליהם היה מייסב לכתוב (ראשי מלגות, וכר)? שנית: הדי ייתי מיעץ לא לפרסם להבא תמונות של אנשים אוכלים, וביחוד כשהם אוכלים בשר. זה ממש מגרה את התיאבון (כמעט ובלעתי את העתון).

ב. חנן, תל-אביב

לוא היית מראיין כמה מאות ראשי מדינות, כפי שעשה סופרנו, היית מבין מדוע חיפש נחמה בין הסוסים.

פרסים לפותרי חשבון-הענק

פרנקל נתן, רח' סירקין 1, חיפה — טיסת הלוח וחזור לאלית
יחזקאל חנוה, רח' תרנא, חדרה — "משלי קרילוב"
זיוה תרמו, שדרות חן 45, ת"א — "משלי קרילוב"

נצח ישראל, רח' ארבע ארצות 14 ת"א — "הסור השביעי" לנתן אלתרמן

יצחק מורח, רח' הירדן, בית עזרא יוחנן, ת"א — "הסור השביעי" לנתן אל-תרמן

בתיא קליין, רח' סולל בונה 11, קטמון, ירושלים

אהובה בר-און, רח' הגליל, חדרה

שרה אבא, רח' י"ח 36, קרית חיים

יחיאל קורצפלד, רח' שלום עלים 54, תל-אביב

דיטוב (ליפשיץ) אליהו, רח' שטנן 16, תל-אביב

נחום קלמן, רח' דיונגוף 185, תל-אביב

איון קליגר, רח' לאן, רמת-גן

כ"א חבילת של 200 סיגריות "קס" טל" מתוצרת "החברה הירושלמית לתעשית סיגריות בע"מ"

פרסים לפותרי חשבון 36

כוכבים נודדים. זה לא היה קל אברהם פינשטיין, רח' בן יהודה 36, תל-אביב — "בלבת אש" לפסח בן עמרם (הוצ. טברסקי) יוחנן לוי, 126597, ד.צ. 164, צ.ה.ל. — "האורח תוס פ"ו" להחארי פאסט (הוצ. "עם עובד") דבורה קפלן, רח' פרישמן 36, תל-אביב — "עלילות פלמ"ח לפלמחאי (הוצ. טברסקי).

פרסים לפותרי חשבון 37

רות פת, רח' גורדוי 34, ע"י אמיטל, חיפה — "עיר נוסחה" לי. ברייט (הוצ. טברסקי) חיה טול, רח' שלמה המלך 33, ת"א — "בגו האש" לאפרים תלמי (הוצ. גרעין) פוס, רח' גורדוי 37, ת"א — "הרחק ממוסבה" לאוייב כרך א' (הוצ. "עם עובד").

"נוער מחפש את המחר"

הייתי רוצה להפנות את תשומת הלב שלכם לבעיות הנוער המחפש את האתמול עם המחר בידו. עד עתה שרשטתם רק דמויות של ילדות בריאה (דגילה בנגילה), התבגרות כתואמת (חיים גורמליים) וחזון אידיאליסטי (פלמ"ח, קיבוץ). הנתתם לבכם להזדקק בארץ נוער שלא היה לו גם אתמול, שהיה ילד כשפרצה מלחמת-העולם השנייה, הוכנס לגיטאות, העפיל ארצה באופן בלתי-לגיטימי וכאן לא מצא את המקום? "העולם הזה", כעתון ריאליסטי, חייב להראות גם את זה.

מרדכי ברודאי, תל-אביב

הרבה מחפשים, ובודדים זוכים לפרסומת. קחו למשל חייל משוחרר, שעבר את כל הקרבות, נפצע ואיבד כתוצאה מכך את כושרו הגופני. כלום לא תעזרו להם? הלא תוכלו להסביר לקהל הרחב ולפקידים מה מוטל עליהם בראותם נכה.

א. ענגנון, צ.ה.ל.

גם בעית הנוער בעולם וגם בעית הנכים תיכלל בסידרה "הנוער מחפש את המחר".

המלחמה בשוק השחור

עמדתו האמציעה של "העולם הזה" (676) בשאלת השוק השחור ראוייה להוקרה, אולם גם אתם לא הצעתם לאמר את כל האמת. אם התפוחים של המשקים אינם מגיעים בכמויות של חצי ק"ג לחינוק, כי אם בכמויות של 5 ו-10 ק"ג לעסקני ההסתדרות, אם אפילו עתוני מפא"י צועקים חמס על עובדי "המוסדות הידועים" שאוכלים אצלם מתוך קערה גדולה תפוחי-עץ וענבים שחורים, מה נטפלים לחנוני מסכן?

ישראל הורוביץ, חיפה

עברה אחת אינה מצדיקה את השנית. לכל הענינים מומינים אצלנו מומחים מ"חול". אחרי שהמומחים המקומיים שלנו נכשלו כשלון כה חרוץ בחיסול השוק ה-

שחור, מה דעתכם שנומין לארץ מומחה מאותה יבשת ששם השוק הוא כולו שחור — אפריקה?

דני בריאון, תל-אביב

קיצוני פרטים

במאמר "השנה בקולנוע" ("העולם הזה" 673) הנכם מתקפים את "ההוגליוס" של סוכני הסרטים בארץ המקצצים את סרטיהם. הנכם מזכירים גם את שם חברתנו בקשר לסרט "פבילה" באופן שעלול להתקבל הרושם כאילו אנו שותפים לזה שהסרט קוצץ במעבדתנו.

חברתנו עוסקת בכל ענפי ההסרטה. אם ברצון סוכן סרטים לקצץ את סרטו דווקא אצלנו אין זה מתפקידנו לאסור עליו זאת, להיפך, אנו משתדלים לבצע את הנתוח הזה בצורה שלא תפגע בעלילה ותשמור על רציפות הסרט.

"סרט לאומי". אין זה מתפקיד "סרט לאומי" לאסור על סוכן סרטים לקצץ את סרטו במעבדתם דווקא. אך זהו תפקידו של מדור הקולנוע שלנו להתריע על כך. ייתכן שבמקרים בודדים אפשר לקצץ סרט מבלי לפגוע בעלילה, אך רוחו של הסרט תמיד נפגמת.

60% נכות

במדור "במדינה", בקטע על נכי המלחמה ("העולם הזה" 673) סיפרתם בין השאר כי נכה בעל 60% "משותכר" 40- ל"י לחודש מקבל תגמולין בסך 9,717 כזה מקבל רק 4,717 ל"י.

אגוד החיילים המשוחררים

לצערנו נכשלנו בטעות דפוס. סופרנו מטר את הסכום הנכון.

בשעה שהנוער נתון באוירה של תימרון וגיוס-לנסיון, ישנם 15% מאורחי המדינה מגויסים לא לצבא ולא לעבודות. אלה הם אורחי המדינה הערביים. יחסם למדינה, אשר הם משתתפים בבכירותיה, היא בעית בטחון מדרגה עליונה. רבבות הצעירים יכולים להצטרף למפלגה הקומוניסטית, או לאהוד בחשאי את המעוט הקטן (אך הקולני) המטיף ל"סיבוב שני" מעבר לגבול, או להיות אורחים נאמנים. הדבר ייקבע, בסופו של דבר, ע"י הפגישה היומיומית בין הפרט הערבי והפרט העברי. הרפורטגיה של שלום כהן ומקסים סלומון על חייו של צדקי צאדק, המורה הערבי הצעיר במשולש הישראלי, מטילה אור על רגשותיהם של צעירים אלה. היא חושפת את הטרדיה של הפרט, שהיא חלק מן הטרדיה הכללית של ערביי פלסטין. והיא מעוררת מחשבות על דרך הטיפול בצעירים אלה.

המתיחות הגוברת והולכת בין הגושים העולמיים — שהיא קרובה מאד לגבולותינו. בין הקטן (אך הקולני) הערבי והערבי כאחד) לבין ברית המועצות מפרידה מחיצה צרה למדי של שתי מדינות: תורכיה ופרס. המצב הפנימי במדינות אלו הנהו, איפוא, בעל ענין חיוני לגבי עתידנו אנו. סופרתנו ג'ין דייסון, שחזרה לא מכבר מביקור ממושך בפרס, מורסת לנו פרטים מאלפים על כך.

שרי הצבא, העימדים השבוע ברומי של עולם, והמנהיגים המעורבים במשבר הממשלתי, משתקפים הפעם ב"העולם הזה" בראי אנושי מאד: גם הם היו צעירים. חידון-האישים יתן לקוראים הזדמנות ליהנות בעצמם מה מידת האמת בסברה שחיי האדם מעצבים את קלסתר פניו. לחובבי הקולנוע, שהרגישו את עצמם מקופחים לעומת חובבי המוסיקה, מגיש "העולם הזה", החל מן השבוע, סידרה של חידונים קולנועיים. עובדי המזכירות, שסבעו בים המעטפות של הפתרונות המוסיקליים, מקוים שמעריצי הוליווד נופלים במספרם ממעריצי קוסביצק, ושיתחשבו בעבודתם הקשה של הדוורים. הרשות בידי הקוראים לאכזבם.

לאותם חיילי צ.ה.ל. האלמונים שכיבדו את "העולם הזה" ע"י בחירת שמו כשם סתר ליחידתם, כבוד שלא ניתן לכל עתון אחר במדינה; אנו מודים מקרב לב. היחסים בין מערכת "העולם הזה", שכל חבריה טוראים ורבי-טוראים מן הימים ההם, ובין אלפי קוראיו בשורות צ.ה.ל. הם עובדה מעודדת, גם בשעה שגילוייה-הלב העתונאי שלנו רוכש לנו, לעיתים, את איבתם של כמה עלים.

קוראי "העולם הזה" בודאי ישמחו לקרוא את המכתב ששלח העורך הקודם, מר אורי קיסרי, לעורך הנוכחי, כהנבה על מאמרו "כמוד מלים גליות" ("העולם הזה" 676): אורי אבנרי יקרי,

זהייתי את עצמי בתמונה שהופיעה בעמוד השלישי של עתונך מן השבוע שעבר, ועלי לחרוג מכל פרטנסיה של ענותנות ולהודות, כי נעם לי מאד.

הגע בעצמך! 13 שנה הייתי בעליו ועורכו של "העולם הזה" ואכסנתי בו פרצופים, גולגולות מכל הממדים ועינים מכל הצבעים, ואילו את עצמי לא הצוית להוציא אל השוק, עד שבאת איתה והעברת אותי בתחנת המכס הזו של התהילה והפרסומת...

ברם יחד עם רגשי התודה, שאני חייב לך, יש לי גם טרוניה כנגדך: היה נליך להיות "ספורט" ולהשיג תמונה שלי מלפני בערך 23 שנה, על מנת שאוכל לעמוד בכבוד, מצויד בכל הדרוש להממודות עם הסופר הצעיר בן 26, החולמני והרך, המופיע בדיוק מול הדמות הלגלגנית במקצה, מלומדת-התחיות והספקנית של עצמי ובשרי.

אבל, בעצם, כל הדברים שנאמרו לעיל הם רק תוצאה של הרגל רע להקנטה עצמית, משהו השייך בעקיפין לאותם "נימוסים צרפתיים מקסימים" שמנית בי, יחד עם "המשקפים והשערות המסורקות לאחור". באשר לעובדות ההיסטוריות שקבעת, עלי לומר, כי יש בהן אמת רבה, ועונותי איננה כה מרחיקה לכת שאנסה להכחיש את זכותי זו, שאתה קורא לה "היסטוריה".

מאידך, לא אהבתי את כותרת המשנה: "במקום ביאליק, עתון". אהבתי את ביאליק, והאמננו לא יתכן למגזן את השנינים — והירות, ידידי, שלא להשיב בחפזון על שאלה זו! באשר לשושנים, שאתה מפזר על הדרך בה עברתי עם "תשע בערב" ו"העולם הזה", שיתך עם היותי נרגש מדברך עוררו בי חיוך, חיוך טוב, סלחני, אף כי ייראה כציני במקצה. כי הנה אגלה לך סוד, שבזכרונותי שאספרם, אולי אי פעם, מוכן ושמור פרק לתקופה זו, ושם הפרק הוא: "תשע בערב" ו"העולם הזה" — האשה, שחיתי עמה 13 שנה מבלי שאהיה מאוהב בה, כי בין טעמי שלי, האישי והנפשי, לבין טעמו של הקורא שחייב הייתי לשרת, פצורה היתה תהום, ממש תהום.

מסתבר, שנס מלחמת השחרור של ישראל הוליד נסים רבים, והאשה הענוגה וההפכ-פכה שלי נעשתה אצלך לבחור נועז, אמיץ, גלוי עינים ולשון, "צבר" מצפץ ולא איכפתיק. ישר כחך!

באופן צבורי אני מכרך אותך. באופן אישי, אילו שאל אותי אורי אבנרי בן ה-26: "זירה או פינה? עתון או ספר?" הייתי משיב לסופר המקורי והחוק המנומם בו: "לך אחרי כשריך וכתוב, לא למען היום והשבוע, אלא למען הזמן שהוא מעל לזמן, לזמן שחיי לו זמן, וזאת אומרת למען הנצח... וכבר אמר מי שאמר, כי לא יתכן למצוא חן בעיני השנים, גם בעיני הדור שלך — וגם בעיני הדורות הבאים.

ועכשיו, אולי תשמח לשמוע, שאני קונה בכל שבוע את עתונך. אני קורא איתו בעונג רב. אני יודע גם על הבקרת, המטילה בו דופי על הרמה, הגישה, הסגנון. אל תבהל! כשיסדתי את הבמה הזו, ב-1937, אמרו האנשים האלה, או אחיהם המבוגרים, בדיוק את אותו הדבר...

לבסוף: דיברת על קנקן ועל יין. מסתבר, ששואלך, מדוע אתם שופכים את היין החדש לתוך הקנקן הישן, תחת ליתן גם קנקן חדש. תשובתך היתה, שהקודה הסנטימנטלית הכריעה. יתכן, אבל ידא זה רק צודק, שלא להתעלם גם מהעובדה הקודמת, מהשכל הישר והחשבון הפשוט, כי נער שהגיע לבר מצוה, הוא בכל זאת יותר בריא מתינוק בן יומיו... באשר ליין, אתה יודע כמוני, שהוא טוב, בעיקר, דווקא כשהוא ישן. ואני מאמין, כי היין החדש שלכם, שעה שנמוג לתוך הקנקן הישן, עוד מצא על דפנותיו טפות חריפות ומעודנות משל היין הישן שלי...

שלך בידדות ובמיטב האיחולים להצלחה **אורי קיסרי**
רצה המקרה ובקשה אחת של אורי קיסרי כבר נתמלאה: גליון זה מכיל (בחדון האישים) תמונה "ספורטיבית", לא הסתפקנו בגיל 26, כי אם הגדלנו עשות — התמונה היא מן הימים שלמד בגימנסיה "הרצליה".

הערה

אליס הוכמן, נערה תל-אביבית בת 19, הספיקה כבר ללמוד הרבה על מלחמות והפצצות באירופה. ועתה, אומרת היא בקריצת עין, הכריז הצבא על תמרון סתיו כדי שלאליס יהיה מושג על תנאי מלחמה גם בחלק תבל זה.

עם הישמע צפירת האזעקה המבשרת התקפת-האוויר (המדומה) חובשת אליס את קובע הפלדה ששאלה מחברתה לעבודה במעבדה ומצטרפת לשרת תושבי העיר הרצים למקלטים.

אמנם לידדת היא כי אין כל סכנה שיפגע בה רסיס או קלע, אך מה זה כאן — תמרון או לא תמרון? (ואף יחשוב מישוה כי היא חובשת קובע פלדה רק מפני שהוא הולם אותה...)

התמרון אינו מפריע לה ביותר, אם האזעקה ניתנת ביום, זוהי הזדמנות לעזוב את העבודה לכה רגועה ולשמוע מעט בדיחות במקלט. ואם בלילה, זה בכלל לא איכפת... היא ממשיכה לישון.

המיקאדו השלישי

נפוליאון הקיסר והצאר אלכסנדר נפ' גשו בשעתו על אי שבנהר ממל, בין שתי מדינותיהם. צ'רצ'יל ורוזבלט נפגשו על אנית-המלחמה באוקינוס האטלנטי, בין בריטניה וארצות-הברית. השבוע נמשכה מסורת זו: על אי קטן, אי שם בין שתי הקיסריות, נפגשו שני השליטים: הנשיא טרומן, שליט אמריקה, והגנרל מאקאר-תור, הקיסר של אסיה המזרחית.

מירילינג, אשת ציאנג
בעזרת סטאלין, מפנה

פגישה זו באה לסמל עובדה שנעלמה מעיני רבים: העולם אינו מחולק עוד לשני גושים, שמרכזם בבית הלבן ובקר-מלין. בחמש השנים האחרונות קם גוש שלישי שמרכזו בטוקיו — הקיסרות הפ'רטית של דונגלאס מאק-ארתור.

הרעיון להקים קיסרות כזאת עלה בראשו של דונגלאס עוד בנעוריו. חי בבית אביו, אף הוא גנרל אמריקאי שהקים לו קיסרות פרטית באיי הפיליפינים. האב היה, כמובן, דימוקרט — אולם בנוסח משלו. דימוקרטיה בה דואג האב-השליט לילדיו-הילידים — מבלי לשאול לעצתם.

ההפגנה עתה ביוקר. דונגלאס נשלח לחסטינגס (בית-הספר הצבאי בעל מסורת מפוארת, בו למדו גם אייזנהאור ובראדלי). אמו, שגרה בקרבת מקום כדי לשים עין על הבן, קבעה לו את המטרה: להיות לחייל מספר 1 של אמר-דיקה. הנער שמע בקול אמו — והיה התלמיד הטוב ביותר שביקר אי פעם ב'בית-ספר זה.

בימי מלחמת-העולם הראשונה עלה דוג' לאס לגדולה, לא כקצין קרבי (הוא לא סיקד מעולם על יחידה קרבית בשדה) אלא כקצין-מטה. משנסתיימה המלחמה המשיך לעלות בסולם — עד שהגיע למשרה הצבאית הגבוהה ביותר של אר-צות-הברית והיה לראש המטה.

והוא כשהגיע לרומם של עולם נח-ברר שדונגלאס, תנין הפיליפינים, אינו מתאים כל כך לרוחו של העם האמריקאי. חסר היה לו החוש להבנת רוחו של האיש ברחוב.

אם יש באמריקה דבר קדוש (מלבד הדולאר) הרי זה החייל המשוחרר. ארגון החיילים המשוחררים („הלגיון האמריקאי“) הוא קדוש מכל קדוש, ושום פוליטיקאי

לא יעז להרים נגדו את קולו — תהינה אף דרישותיו כאשר תהינה. כי אחרת יקבל למחרת היום כמה רבבות מכתבים, מברקים ושיחות-טלפונים, ובבחינות הב' אות יצעק מתנגדו: „סלקו את הגבל שני סה להרעב את גיבורינו המפוארים“.

לפיכך הפגנה של חיילים משוחררים הוא מחזה מקובל. החיילים צועדים, דור-שים את דרישותיהם, והפוליטיקאים אומרים אמן. עד שבא הרמטכ"ל דונגלאס מאקאר-תור ושלח את חייליו לדכא בכוח הזרוע הפגנה כזאת. כדי להרגיז עוד יותר את הבריות, לבש לצורך זה את מדי המפרי-ארים ביותר וענד כמה עשרות אותות-הצטיינות.

מימחה לפרסומת שמעיה ב-חשכון. הצעקה היתה נוראה. אמריקה קמה נגד האיש האיום. הגנרל הסיק את המסקנות ויצא בשנת 1936 את אמריקה בדרכו חזרה לפיליפינים. שם הקים לו חצר-מלכות משלו בין „הילידים“ שהשי-שתחו לאיש הגדול. מאז לא חזר אף פעם אחת לארצות-הברית. אשתו נפרדה ממנו ופינתה את מקומה לאשה שניה, שהתאימה יותר לחצר-המלכות האסיאתית.

בעוד הגנרל מהרהר ברוע מזלו באה הישועה: היפאנים איימו להכריז מלחמה על אמריקה. הנשיא רוזבלט חיפש גנרל המומחה לאסיה — והאיש הנכון היה, כמובן, מאק-ארתור. הוא אירגן את הגנת הפיליפינים, כל מטוסיו הושמדו מיד עם פרוץ המלחמה, כשתנו על הקרקע. היפא-נים פלשו לאיים והקיפו את הצבא הא-מריקאי הקטן. מאק-ארתור עזר את חייליו להחזיק מעמד עד האיש האחרון — וחזר לאוסטרליה.

באוסטרליה ניהל מלחמה פרטית נגד הנשיא. הוא דרש להשמיד תחילה את יפאן, ולפתוח רק אח"כ במלחמה נגד הנאצים. הדבר עוד הגביר את אי-פור-לריותו בארצות-הברית. אפילו כשפתח בהתקפתו הקלאסית על יפאן, וכבש אי אחרי אי במערכה שעלתה בקרבות זעיר-רים, לא גדלה האהדה אליו. אפילו חייליו שנאמרו — בעיקר בשל מנהגו להכריז על נצחונות לפני שהושגו, מנהג המרגיז ביותר את אלה העלולים להיפצע ולמות בקרב שכבר נסתים — לדברי המטה הראשי.

המוזר הוא שהגנרל הוא מומחה גדול לפרסומת. אין חייל בעולם כולו הבקי כמוהו במלאכה זו. פעולתו הקטנה ביותר מחושבת. אלא שהחשבון לא התאים לקהל האמריקאי.

הקיסר בחצי הדרך. אם נכשל הגנרל בציבור האמריקאי, הרי ניצח בצי-בור האסיאתי. האדם שקיבל את כניעת יפאן על סיפון אנית-המלחמה „מיסורו“, כשהוא לבוש מדים מרופטים ללא כל אותות-הצטיינות, הפך תוך 5 שנים לאליל בעיני היפאנים. בעיני מיליוני יפאנים, פד-ליפינים, פורמוזאם והוורוסים השליט הוא מאק-ארתור, ולא טרומן.

כל אותו זמן לא העז איש בושינגטון לתת לגנרל פקודה. הוראה או אף עצה ידידותית. היה זה מצב בלתי-נעים. הוא נעשה ללא נשוא כשקראו הנשיא, שר החוץ ושרי-הבטחון האמריקאים בעצונם-הם כי הגנרל מבטא בפומבי דעות הסות-רות לחלוטין את דעתם שלהם. טרומן רוצה שפורמוזה, על חצי מליון החיילים הסיניים הלאומניים שנמלטו אליה, תהיה „נייטרלית“. מאק-ארתור רוצה שתהיה

בסיס אמריקאי ימי ואוירי נגד סין הקומו-ניסטית. טרומן היה רוצה לפייס את מאר-טטה. מאק ארתור רוצה להקיפו בב' סיסים אמריקאיים (תגורת הבטחון: יפאן, פורמוזה, פיליפינים, הודו-סין).

מה עושים? היתה תקוה שמאק-ארתור יצא באחד הימים לפנסיה. עם פרוץ המלחמה בקוריאה נתבדתה תקוה זו. לתת הוראה למאק-ארתור אי אפשר. להז-מינו לושינגטון להתייעצות — על כך לא העז גם טרומן לחלום. נשאר רק מוצא יחיד: להיפגש אי שם, במחצית הדרך בין וושינגטון וטוקיו, ולשכנע את המי-קאדו האמריקאי להסכים לפשרה...

שתיים נישאו לאנשים

שם האב היה קארל יוהאן סונג. הוא לא היה נוצרי, אך הרויח הון תועפות במכירת ספרי תנ"ך. זה היה לפני 40 שנה, כאשר על כסא-הדקדוקים בפקינג ישב „בן השמיים“, אך מאחר ששמש התרבות „הלבנה“ החלה זורחת גם בסין, שלח אבא קארל-יוהאן את בנו ושלוש בנ-ותיו לארצות-הברית, שם למדו באוניבר-סיטאות והשיגו תארים אקדמיים נכבדים. בינתיים התפוררה „הממלכת התיכונה“.

סין הפכה ריפובליקה, והחלה שורה של מלחמות-אזרחים הנמשכות ללא הפוגה עד היום הזה. אולם סונג לא הצטער על כך. משפחתו עלתה לגדולה. בתו האחת, צינג-לינג („אויש וחיים ארוכים“) ניש-אה למייסד הרפובליקה ונשיאה הראשון, סונג-יאט-סן. בתו השנייה, מיילינג („יופי וחיים ארוכים“) נישאה למצביא שכבש בסערה (ובעזרת סטאלין) את כל סין העצומה ושלט עליה במשך 20 שנה, עד שגורש ממנה (בעזרת סטאלין). שמו: ציאנג-קיי-צ'ק.

אחות מול אחות. כשפרץ מאר-טטה מיאנאן וכבש במסע מדהים את סין, התפורר גם האושר המשפחתי של בנות סונג. על מיילינג עבר משבר קשה. במשך שנה שלמה היתה שרויה במצב של דכאון ותוססה-חלטה. לבסוף חזרה אל בעלה המוכה והכריז: אלחם במורדים האדומים גם במחירי חיי. היא הכניסה רוח חדשה לשרידי הצבא המנוצח שהת-קבצו בפורמוזה. היא נאמה נאומים לר-הטים מעל מרפסת ביתה, תנהגה לגנרל מאק-ארתור לנשק את ידה לציני המצלמה ועודדה את בעלה להמשיך במלחמה גם במקרה שטרומן יבגוד בו והאוי"ם יכיר במאורסתה.

כמעט באותה שעה שמע העולם שוב את שמה של צינג-לינג, אלמנתו של סונג-יאט-סן, היא ויתרה על אלמנותה ועלתה שוב על הבמה: לצידו של מאורסתה, אויבה בנפש של אחותה, צינג-לינג נב' חרה לסגנית-הנשיא של סין האדומה. אחות הניצח מול אחות. ואילו הא-חות השלישית והאח הבכור עומדים מן הצד. סטחיונג („בן התבונה“), שהיה פעם שרי-הכספים של ציאנג-קיי-צ'ק והגו-הסיני העשיר ביותר בעולם, פנה עורף לגיסו ביש-המזל ושכר לו דירה מפוארת ב„רחוב החמישי“ המפורסם בניו-יורק. איילינג („טוב-לב וחיים ארוכים“) חיה אף היא עם בעלה בגלות נוחה בארצות-הברית. ככל בני המשפחה הפך גם בעלה מיליונר בימים הטובים.

בן מול אב. הטרגדיה של משפחת סונג אינה יחידה במינה במלחמה הסינית. ד"ר הו צ'י, מי שהיה שגריר סיני בארצות-הברית, חי כפליט בושינגטון. בנו,

הרצ'יטו, בן 28, נשאר מאחורי „המסך האדום“, כתלמיד האוניברסיטה הקומוניס-טית של פקינג.

לפני שבוע הופיע בעתון קומוניסטי בהונג-קונג מאמר של הרצ'יטו. הוא הכריז על אביו כעל „ריאקציונר“ שסלל את הדרך לקפיטליזם. „עד שיחזור ויחבק את העם, ישאר אויב העם, ואויבי שלי“.

צינג-לינג, אלמנת סון
בעזרת סטאלין, נצחון

כשנודע הדבר לאביו אמר בשלוות נפש: „כל אחד יודע שבמדינה קומוניס-טית אין חופש הדיבור. מעטים מבינים שאין בה גם חופש השתיקה“.

מדנת ישראל בסין

בעברית יש קשיים בתעתיק מלים לועזיות, אבל גדולים פי כמה קשיי התעתיק של הס'י. גם, הסיבה לכך: הל-שון הסינית מורכבת מ' מלים בעלות הברה אחת ומספר ההברות הוא מצומצם. כך למ-של משתמש הניב המנ' דריני — שהוא השפה הספרותית — ב' 420 הברות בסך הכל. בין היתר מקשה עובדה זו על התעתיק של מלים זרות לסינית, והן מו-פיעות בדרך כלל משר-בשות ומרוסקות והדמ' יון בין מבטאן בסינית ומבטאן המקורי הוא קלוש ביותר. למשל: צרפת נקראת בסינית פה-קואו, אמריקה מאיקואו, אנ' גליה יינג-קואו וכדומה.

הקמתה של מדינת ישראל אילצה את הסינים להוסיף למלונם הגיאוגרפי בטוי חדש. בעתון „סון ייסא קונג-פיייו“, גדול עתוני סין בימי הקואמינטג, הופיע מספר מאמרים על ישראל והעתון תרגם את המלה „ישראל“ ל„איס-הליה“ והיא מרכבת משלושה סמנים: „אי“ שפרשו „עם“, להשתמש „סה“ — בצע, „הליה“ שפ' רשו „לסדר, סדרה“. כך שהתרגום המ' לולי של המלה „איס-הליה“ לעברית הוא „עם צבעים מסודרים“ או „שמוש בצבעים מסודרים“.

ישראל

השיא: קיסר לצדו של קיסר

העדיה: המצביא חוזר לפיליפינים.

הזינוק: הגנרל בלויית אשתו (הראשונה)

החקדמה: מאק-ארתור לומד.

צידקי צאדק מבקש חופש

מאת שלום כהן
צילם מקסים

ללמד בבית הספר? בדרך כלל הוא יושב עם יתר המורים ומשוחח על איזה נושא מענייני היום או מכין את שיעוריו ליום המחרת. יש גם שלוש מורות בבית הספר, אך אין כל אפשרות של פעולה חברתית, כי זהו אחד האיסורים של החברה הערבית. בית הכפרית היום, מגע בין גבר ואשה מותר רק לאחר נישואין.

צידקי יכול ללכת הביתה ולקרוא ספר, אולם את כל הספרים שבספריה הדלה שלו מכיר הוא כבר כמעט בעל פה. מאז עבר הכפר לשלטון ישראלי הופסקה כמעט לחלוטין כל אספקת ספרות ערבית. בקושי מגיעים לכפר שני עיתונים ערביים המוצגים לאור ע"י ההסתדרות או הממשלה. הקריאה משעממת, כי כתביה מסוג זה מן ההכרח שהיו לקויים. אולם חשמל אין בכפר ואי אפשר להאזין לרדיו, לכן משמש בכל זאת העתון נקודת כגז חשובה עם העולם החיצוני.

טוריה וחוציות

צידקי לוקח לפעמים טוריה והולך ל- עבוד מעט במטעי המשפחה. אין הוא אי- דיאליסטי-חלקאי מהנוסח שהביאה הציונות. הוא עושה זאת מחמת שעמום ומאפס מעשה. אחיו הבכור נשוי ומטפל באשתו וילדיו, אולם צדקי מנותק לחלוטין מכל חברה נשית עד שיחליט להתחתן, ולעת עתה אינו חושב עליה, כי אין הוא יודע עדיין מה עלול המחר להביא.

בכפר ישנם בתי קפה. בבוקר יושבים שם רק מחוסרי עבודה, אנשי הסביבה המ- בקרים בכפר או אנשים ללא עיסוק ממש. לפני המלחמה בילו אלה את זמנם ביפו ובטול-כרם עם סוחרים או בבתי-מרוח. עתה משחקים הם בששיבש בלי קץ.

לאחד מבתי-הקפה האלה נוהג צידקי ל- לכת עם רדת ערב. בשעה זו הומה המקום מאנשים השותים קפה, משחקים בשש- בש או דומינו. אלה הם באמת משחקים משעשעים ומרתקים. ערב שלם יכול לה- לוף כהרף עין בבילוי זה, מבלי שהזמן יעיק עליהם. אולם כמה ערבים כאלה אפשר ל- "בלות"? כמה זמן יכול אדם לאבד בה- עברת עיגולי עץ לבנים או שחורים לפי מספרי קוביות הנזרקות בתמידות חד- גונית?

אורות אסורים

צדקי הוזמן כבר פעמיים לתלאיבי. היה זה לשם השתתפות בכנס המורים הערביים בישראל. נשימה זו של אורה חופשית, של נסיעה באוטו למרחקים, עודנה ממלאה את מוחו של צדקי.

בתי הקפה, האורות, בתי הקולנוע, הב- חורות, הוזגות המהלכים ברחוב, כל זה הראה לצדקי באופן אכזרי כמה מקופח הוא — לא כאיש מיעוט ולא כמושג פוליטי, אלא כבחור, כצעיר השואף לחלקו בחיים. ומה עלול בחור כזה לחשוב? תל-אביב היא בכל זאת עיר של זרים המדברים שפה זרה ואשר מנהגיהם, מאכלם ואף מראיהם זרים לו. אך בעיר זו יש כל מה שבחור צריך. בכל אופן חלק ממה שבחור צריך, החופש לעשות בזמנו כרצונו. ובכל זאת מונעים בעדו לגשת שמה.

לא רק בחסד

מעברו השני של הגבול הקרוב כל כך לביתו של צידקי, נמצאות גם כן ערים. גם שם יש בתי שעשועים ונוער, צחוק וחופש. אמנם פחות מאשר בתל-אביב, אבל שם מדברים ערבית, שם הוא ירגיש בביתו ולא כור החי רק בחסד. מדוע לא ישאף ליום כי יבוא בו יוכל שוב לבקר בערים אלה? הלך מחשבות זה הוא רק גורם אחד מני רבים הקובעים את דמותו של דור, את יחסיו למדינה. זוהי רק תוצאה כמציב מסויים, מעובדה פשוטה. צידקי צאדק רו- צה בחופש.

צידקי צאדק הוא אחד מאחד-עשר אחים ואחיות בכפר ערבי של המשולש שעבר לידי מדינת ישראל, עקב חתימת הסכם עם ממשלת עבר הירדן ברודוס, לפני כשנה וחצי.

כפרו, הנחשב כבירת המשולש הדרומי, הוא בין המתקדמים בכפרים הערביים ו- אחוז יודעי קרוא וכתוב בין תושביו הוא מהגבוהים.

צידקי למד מתחילה בבית הספר העממי במקום, והיות ומשפחתו נחשבת בין האמי- דות שבכפר, נשלח צידקי להמשיך את לימודיו בבית-הספר "כדורי" בטול-כרם. בזמן הקרבות ישב יחד עם כל אחיו בביתו, כי לא הונהג כל שרות חובה ב- כוחות המזוינים על ידי הצבא העירקי ש- החזיק בכפר. עוד בהתחלת המלחמה פו- צצה הבאר של משפחת צאדק ע"י כוחי- תינו ורק עתה הותקנה מחדש.

צידקי, בן עשרים, הוא כיום מורה ב- בית-הספר העממי. הוא קם בבוקר בשבע על מנת להיות בבית הספר לפני התחלת השיעורים בשמונה. באחת-עשרה ישנה הפ- סקה עד השעה אחת אחר הצהריים.

כמו בימי המנדט

תכנית הלימודים היא היום בערך כמו שהיתה בזמן שצדקי עצמו ישב על ספסל הלימודים באותו בית הספר. שינוי אחד בלבד הוכנס לתכנית של המנדט הבריטי: מלמדים עברית. מלבד זאת, לא הביא ה- משטר החדש כל קו חדש בחינוך הילדים הערביים.

דבר זה מפרשים צידקי ורוב תושבי הכ- פר כסימן כי ממשלת ישראל עצמה טרם החליטה אם לראות באזור זה חלק מן המדינה או אזור כיבוש שעתידו עדיין לא ברור. ולכן גם אין צדקי יודע להחליט אם אצגם אורח מדינת ישראל הוא, נתין עבדאללה החי במשטר כבוש זר או אדם החי בשטח הפקר עד אשר יוחלט ע"י גדולים ממנו למי חייב הוא לשכור נאמ- נותו.

כי עד היום טרם בא אליו איש או מוסד שיאמר לו: צידקי צאדק, הנך אורח מדי- נת ישראל, זכויותיך כזכויות שאר האזר- חים, וכן גם חובותיך. והמדובר כאן הוא לא בהכרזות, אלא במעשים.

כי למרות שהלכה צריך צידקי להת- קרב לשאר תושבי ישראל, מסוגר הוא באיזור שעזיבתו מותרת רק ברשיון מיו- חד מהמושל הצבאי.

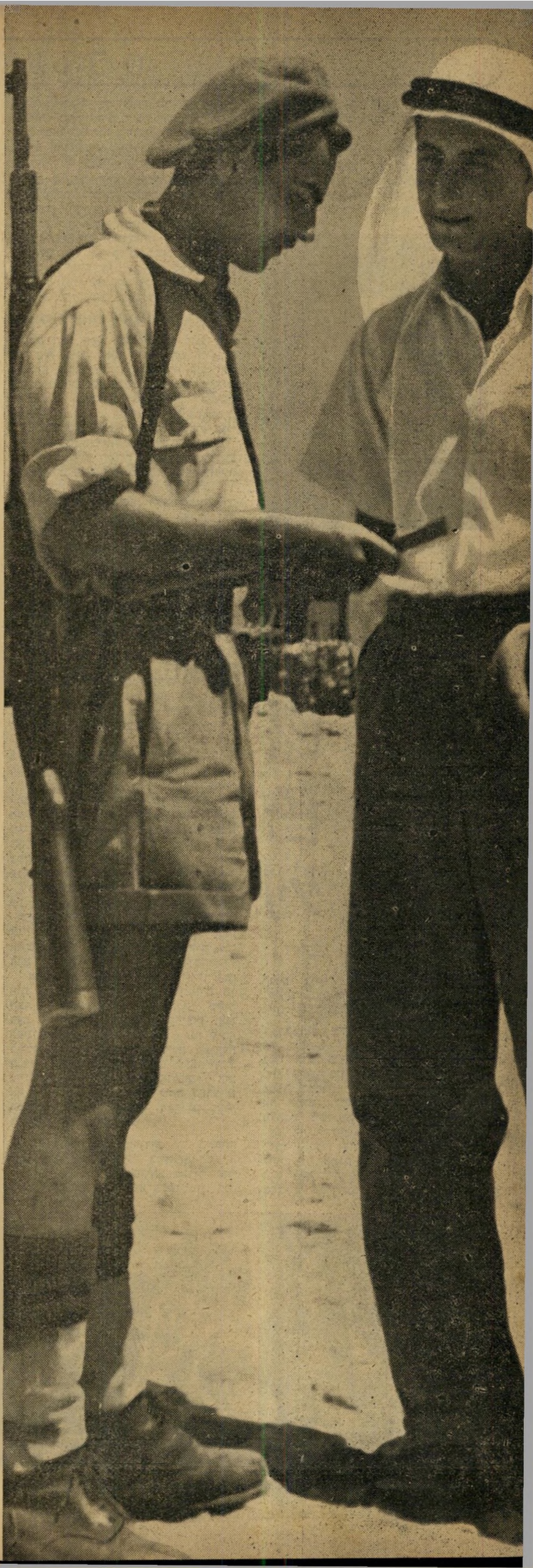
ממי ילמד?

צידקי רוצה להמשיך ללמוד. אך לא- נירסטיה העברית בירושלים אין לו כל סיכויים להתקבל. הוא רוצה ללמוד את השפה העברית, את המינהגים העבריים, אבל לא ניתן לו לעשות זאת. כי עם מי ידבר עברית? ממי ילמד את מנהגי העב- רים? אף אילו רצה צידקי להתבולל, נמנעת ממנו כל אפשרות לכך.

וכל זה על סמך הנחה שצידקי רוצה עדיין להתבולל. לפני שנה חשב בודאי כי יבוא הזמן ויוכל לעשות זאת. אולם עתה, אין הוא בטוח כי היהודים רוצים בו כי שותף במדינה. כל תכסיסי הדחיות וההסגר האלה עוררו בלבו ספק אם היה עושה בחכמה אילו קשר את גורלו באופן הדוק, גם מבחינה מדינית וגם מבחינה חברתית, ליהודים.

חלל ריק מדהים

למעשה חיים צדקי ושאר חבריו בחלל ריק מדהים. אם היו הפלחים רגילים תמיד לחיות רק בגבולות כפריהם ולהסתפק ב- עבודתם המפרכת ביום ובבקתות החימר בלילה — לא כן "האינטליגנציה". אך היום, מה יכול לעשות לאחר שגמר

מעטים בכפר יודעים קרוא וכתוב וצדקי, אשר מעמדו כמורה מחייבו, מקריא את פקודת המושל הצבאי האחרונה לתושבי הכפר. פקודת המושל הוא חוק עליון לכפר.

יום העבודה נגמר אך לצדקי אין משהו מיוחד לעשות. צחצוח הנעלים אינו הכרחי באמת, וגם קניית ירקות לבית אינה מתפקידו. אך מה יש לעשות? אפילו הספרים המועטים שיש לו כבר קראם מזמן.

שיעור בדקדוק ערבי: ידיעותיו בעברית קלושות. היה רוצה להכנס לאוניברסיטה, אך מי יתן לו?

„בילוי מזרחי“. ערב ערב הולך צדקי ל„קהל“, בית הקפה, ברחוב הראשי, לסחון את ה„ציזבאטיים“ הישנים, לספר על הסרט שראה ב־19... לפני שלש שנים, ולשחק ששיבש. אך כמה זמן אפשר להסתפק ב„בילוי“ כזה?

פגישת מורים. מועדון אין ומוקדם ללכת הביתה. לכן מבלה צדקי כמה רגעים בחברת חבריו המורים.

עם בחורות אסור ללכת לפני הנישואין. לכן מתחתנים בכפר בגיל צעיר. אך בכל זאת יוצא „השבאב“ — נשואים ורווקים — לשוטט לו בסמטאות הכפר. ובשדות, כי בבית מש

קצת יותר מדי

צוק אותו אורח שסגר את הרדיו והי עיר: אין לנו בשר ואין לנו ביצים, אך יש לנו ענין בחיים.

היה זה שבוע גדוש מאורעות:

בתחילתו עוד עמד ברומו של עולם המאבק בשוק השחור (שכמעט נשכח בינתיים). הוא לא היה סנסציוני: המשטרה הצליחה לגלות כמה מחסנים בשוק השחור "הקטן" (המשטרה את הצרכנים) אך לא הצליחה לתדור לשוק השחור "הגדול" (המשטרה את התעשייה והמסחר הגדול). שם התנהלו העסקים כסידום: סכומים של אלפי לירות עברו מיד ליד (בלי קבלות) והסחורות המשיכו להגיע לתעודות. יתוש אחד או שנים נתפסו. הביצה נשארה — כפי שניאב העורך הכלכלי של "העולם הזה" בראשית השבוע.

התמרון הוסיף "למתוח" את העתודאים. "היה — לא יהיה — היה — לא יהיה". רב־סרן שאחר לארוחה, ישיבה שנדחתה, הומנופּטע שיל גורו — כל אלה נתפרשו כסימנים והוסקו מהם מסקנות.

וכשהגיע לבסוף תורו של התמרון היה כבר לידיעה שניה במעלה. שר־הבטחון נדחק לפינה ע"י ראש הממשלה, שחול לפתע להיות ראש־ממשלה. האזרח, ששמע בפיהוק את הנאומים הראשונים של מסע הבחירות לעיריות, נתעורר בבוקר ונוכח לדעת שצפויות לו בחירות לכנסת ולממשלה.

בסך הכל: קצת יותר מדי.

הבלתי־תלוי האחרון

במחנה הבנות שעל חוף מפרץ חיפה קמה בהלה עצומה. גבר ערום יצא מן המים, חדר למחנה והחל לסעוד את לבו במטבח. תחילה ביקשו הבנות הנדהמות לקרוא למשטרה הבריטית. אולם משנתברר שאותו גבר אינו אלא עולה "בלתי־לגלי", שקפץ המימה מסיפון אניה־משא "קונסטנט" סינפול" אשר נמל, שקטה המהומה. סופו קו לו חולצה ומכנסיים של בחורה, והוא ישא לדרכו.

פרות, ירדים ועסקי הזנות. זה היה בסוף שנת 1921. שנים אחדות עבד ישראל ירדני במקומות שונים, עד שהגיע לרעננה והחליט להישאר שם. הוא חקר 14 דונם מדי הקר הקיימת, העמיד מיטת ברזל ישנה מתחת לעץ שעל אדמתו — והשתכן. במרוצת השנים קנה לו סוס, 4 פרות וחכר 100 דונם נוספים של רכוש נטוש. אך היתה זאת רק התעסקות צדדית. התעסקותו העיקרית: להרחיב את משפחתו (עד כה 9 ילדים). ללחום על מקום במועצה

המועמד ישראלי ירדני

9 ירדים עוזרים...

המקומית ולהתעסק בעניניו הפרטיים של זולתו.

ישראל ירדני הכריז על עצמו כעל מושיעם של כל המדוכאים והמנושלים. שיטות הישועה היו מקוריות למדי: פעם בא אליו יהודי דתי ותאונן שהרב המקומי פטר אותו מתפקידו כשומר על "העירוב", החוט המסמך את גבול השבת מסביב למור שבה. הלך ירדני אל הרב ותבע להחזיר את הזקן לעבודה. הרב סירב. בלילה נקרע העירוב בכמה עשרות מקומות. הוא תוקן — ונקרע שנית. לבסוף הבין הרב את הרמז והזקן חזר לעבודתו.

מקרה אחר: פקיד מפעל המים ניתק את אספקת המים לאחד שפיגר בתשלום המים. הלך ירדני אל הפקידים ורמו להם שהדבר עלול להזיק לבריאותם. הפקידים איימו עליו שיקראו למשטרה — וחיזשו את אספקת המים.

דרשתי את ההיפך. בימי מלחמת־העולם השנייה, כשהאכרים החלו להתייגר, הגיעה שעתו של ירדני, המנושלים המרודים של אתמול הפכו אכרים אמידים — וכשהעמיד ירדני את מועמדותו בבחירות למועצה פרעו את חובם ובחרו בו.

במועצה היתה עמדתו מזוהה. הוא גידף את המפלגות משני הצדדים, ובלית ברירה

דב יוסף ואשתו ברגניה

למיטה חולה...

הושיבוהו בקצה השולחן, מול יו"ר המועצה. כעבור זמן מה החלו החברים לפקפק מי מנהל את הישיבות — היו"ר אשר בקצה האחד או ירדני אשר בקצה השני. "כש רציתי להשיג משהו דרשתי את ההיפך, ואז החלטו מה שרציתי שיחליטו". כש נכשל ירדני בבחירות הבאות נשמו שאר חברי המועצה לרוחה וחזרו באין מפריע לעסקי המפלגה הרגילים.

הרגל והלחם. ועתה מתקרבים שוב ימי בחירות, וירדני, גבר רוה וגבה קומה בן 47, בעל עינים שחורות לוחטות, עומד במרכז המושבה ומטיף את תורתו לבור חרים. "כל המפלגות עוטפות את כיכר הלחם בדגל. הן צועקות 'יחי' לדגל, ומתי כונות ללחם. ואילו אני אומר בגלוי: הכי טוב הוא ללחם".

המצע: חוסר־מצע. לשים קץ לפרוטקציה ולמסחר מפלגתי. לנטוש עצים בצדי הכביש, שים, להקים בית־חולים לילדות במקום; להימנע מלשלוח הביתה תלמידים שהוריהם לא שילמו מסים; מתן חופשות־לידה לא מהות וחניון מקצועי לתלמידים על־חשבון המועצה. "אני לא מדתי מפני שלאבי לא היה כסף, ואני לא רוצה שזה יקרה לא־חרים".

עסקי המפלגות לא נבהלו. כיום חייבת כל רשימה להציג 60 חתימות ו־5 מועדים. מי יעזור לירדני? אלא שירדני עבר בבתייהם של אותם אשר עזר להם פעם בכסף, אימים ומכות — והם חתמו. במקום 60 חתימות הציג 70.

התנחמו העסקנים: מי יצביע בעד רשימת "בלתי מפלגתיים"? אלא שיש לו, לירדני, נשק סורי: 10 תועמלנים מסורים אשתו ותשעת ילדיו (הגדולה בת 26, הצעיר בן שנה) וטנדר להביא בו את הבוחרים לקלפי. צבא פרטי ממוכן זה יגויס ביום הבחירות.

בינתיים הפכה מלחמתו של ירדני בלוי־תגיי המפלגות לנושא ההתעניינות בשרון כולו. ירדני, ה"בלתי־תלוי" האחרון בבחירות לרשויות המקומיות מסמל, איך שהוא תקופה רומנטית שרבים מבכים אותה בליבם.

שירת הברבור

"היתה זאת שירת הברבור ממש" התלהב אחד השרים בתום ישיבת הממשלה ה־היסטורית, בה הוחלט על פירוק משרד־האספקה, והעברתו של דיקטטור האספקה — הקיצוב לתפקיד שר התחבורה, 4 ימים לפני שמעשהו האימפוליטיבי של ראש הממשלה שם קץ לקואליציה ומנע את הצורך בשעיר לעזאזל.

הקרחת נוצצה. גם אכן היתה מזועזעת לשמע הרצאתו של ד"ר דב יוסף.

ובמה אשם הוא שהמחסנים ריקים מסחורות, אחרי שקפלו לא נתן כסף? והאם היה שלמה המלך מווג מבקבוק ריק? מדוע מתרכז זעם הציבור רק בי כשהאוצר הכשיל את כל הטרוסקציות המסחריות, שהיו מבטיחות שפע לאורך ימים? והאם אין הממשלה אחראית לכך שאין דבירים ואין משקיעים? והאם לא עשה הוא כמיטב יכולתו?

שר האוצר מר קפלן ישב בקורת רוח ושמע בנחת. קרחתו התנוצצה ביתר ברק, על פניו היה נסוך חיוך סרקסטי וציני כי אחד. האל הכספי חזה מראש שיריבו ה־אדיר ייכשל והנה בא היום לו קוה.

השרים נדדו בראשיהם כמשתתפים בצי

פנחס לוביאניקר בכנסת

בראש בריא...

ערו, אבל בחירות מתקרבות, וקול העם כי קול שדי. והעם, כידוע, דורש את ראשו של יוסף ויהי מה. זעזוע כבד עבר על המי סובים כשעל סדר היום הועמדה שאלת מי מלא מקומו של יוסף. העוזבן שהשאיר את ריו יוסף לא המריץ במיוחד את המועמדים החדשים למשרה זאת. מי רוצה להכנס בראש בריא למיטה חולה? מה יעשה הכוכב הדור רך בשמי המדינה, פנחס לוביאניקר, במחשבים ריקים, והבטחות חדשות, שהעם נלאה מלשמען?

דיקטטורים מחפשים גוברים. עמודי התווך של משרדו יצאו לחו"ל (ואולי ידעו את אשר הם עושים). מר ליובושיץ, הדיקטטור של המחירים, מורה לשעבר בעל פנים של ישועה, למד לבדוק חשבוניות כי מפעלים ו"סדר" ביתיים כרואה חשבון נוסמך. הדיקטטור הממושקף ראה את ה"גולד" ולא רצה לחתום בחורבן הבנין שהקים בחזית המלחמה ביוקר המחיה כבר נפרצה הפירצה הראשונה. האינזוכס עלה ב־7 נקודות. הדיקטטור של ענף הטקסטיל, מר מורגנשטרן, חרשתי־לשעבר, גבה קומה, עטור שערות שיבה, קבע שהגיעה שעת האפס ל"אוג לביתו שלו. ולהקים בית חרושת משלו. והדיקטטור של התעשיות הקלות, מר סטניצקי, קי, מרד גלוי ב"בוס" שלו. בהתחלה היה הכל בסדר, וב"חריפותו" כלפי הלקוחות השתול לעלות אפילו על השר עצמו, — אין צורך בעתוננים, אין צורך בתעשיות. אינכם מרוצים — אל תעבדו. כש"תחברו" לפני הוועדה הציבורית לציו ההלבשה וההגנה עלה החליט "לעקור". הזדמנות נמצאה כאשר השר בכבודו ובעצמו הזמינו לישיבה דחופה, והוא ענה שיש לו ענינים אחרים, חשובים יותר...

הדיקטטורים שידרו מגדולתם מחפשים עתה מקלט במשק שלא נתחבבו עליו. הם עושים בחכמה — כל ממשלה שתקום לא תרצה לקבל לידיה עזבון זה.

מה זה "פאראזיט"?

האם "פאראזיט" (טפיל) הוא כינוי מעליב? לפי משה אושקוב, עובד בעיריית תל־אביב, שקרא כך לסגן מנהל משרד הפיתוח על המזון במחוז תל־אביב, אין זה עלבון. "לא העלבתי אותו" אמר כשהובא לפני שופט שלום בתל־אביב. "אני רק התרגזתי כיוון שצריך הייתי להפסיד הרבה זמן בקשר עם החלפת חלבון". כפי השופט ולדמן היה בדעה אחרת וקנס את אושקוב בשתי לירות קנס. בהתחשב עם הנסיבות, ומצבו החמרי (העונש הקסימלי בעוון זה — ששה חדשי מאסר).

את סיפורו סיפר אושקוב בבית המשפט בערך כך: הוא עובד כנהג. הוא רצה להחליף חלבון. "מדוע רצית להחליף את

החלבון?" שאלוהו והוא הסביר: "מכיוון שבחנות 'תנובה' בה הייתי רשום, חילקו חלב 9.30 בבוקר, בה נמצא אני בעבודה, ואילו אשתי חולנית ואינה יכולה לרדת מהמדרגות".

הלך אושקוב למשרד הפיקוח והחל "לטפל" בדבר. אמרו לו לבוא ביום אחר. בא ביום אחר, אמרו לו למלא טופס. מלא את הטופס, אמרו לו שיחכה להחלטה. יצא אושקוב מכליו וביקש לראות את המנהל. אמר המנהל שזה יקח כעשרה ימים. "אז התרגנתי מאוד והתחלתי לצעוק. אבל לא העלבתי איש". וכאן הוא מוסיף: "ואמנם סידרו לי את הענין וכבר למחרת קיבלתי את החלב מחלבן אחר..."

אמנם זה עזר. חיך השופט ולדמן והקריא א תהללתי: שתי לירות קנס בהתחשב עם זה שאתה מפרנס שלוש נפשות ומרויות רק 49 לירות לחודש. מסיף השופט מוסר לנאשם: "יכולת לפנות למי מונים על הפקיד — וזהו הדרך המקובלת ולא הדרך שאתה בחרת לך. אמנם זה עזר וקיבלת את הפתק הדרושה, אך לא זאת הדרך לסידור עניינים..."

42 סולשים לעיראק

בקיץ 1940 התכנסו כמה עשרות איש באולם ברחוב נחלת בנימין בתל אביב כדי לטכס עצה על עתיד התנועה הרביעית ניסטית (באותם הימים: הצ"ח). בין השאר הוגש לוועידה תזכיר מפורט של משרד כבן 32, שהגיע לא מכבר מפאריס. המי שורה הציע: להינתק מן התנועה הציונית ומן הגלות היהודית, להיות לתנועה לאומית "עברית" (ארצישראלית מסומית), להחליף את הדגל הציוני בדגל ארגמן ותכלת (לפי הנביא יחזקאל: "תכלת וארגמן מאי אליה").

רצה הגורל והתזכיר לא הגיע לכלל דיון: באמצע הוועידה הפיעו אברהם "יאר" שטרן ושלושה מחבריו, חברי מפ"קדת אצל" של אז, והכריזו על מרד ב"בוטניסקי, בדוד רוזאל וברביוניזם בכלל. הוועידה טבעה בים של צעקות והאשמות הדדיות, ובאותו שבוע נולד "לח" (באותם הימים: "הארגון הצבאי הלאומי בישראל", להבדיל מן "הארגון הצבאי הלאומי בארץ ישראל").

בעל ועשתורת. אולם אוריאל שלח, אותו משרד חיור ושפוף־קומה שהניש את התזכיר, לא שקט על שמריו. כעבור שנתיים פורסמה החוברת הראשונה של "הועד לגיבוש הנוער העברי", ועליה מוד בק הדגל החדש: דגל ארגמן, בעל פס תכלת צר, ועליו קרני־השור של הבעל הכנעני בצבע זהב (היא האות אלף העברית העתיקה). בעקבות הדגל באה התורה: אנשים שנולדו בא"י הם "עברים" ולא יהודים, או"מה שונה לחלוטין מן העדה היהודית בגולה. החוברת עוררה ויכוח סוער, ביחוד בחוגי "כסית", שם ישבה קבוצה של סופרים צעירים והמציאה אגדה: אנשי "הועד לגיבוש" רוקדים ערומים מסביב לעשתורת, אף היא בלתי־לבושה, כדי להחיות את

המחסור הוא אם לכל תגנית

קובע פתגם רומי עתיק. אולם לא כל תגנית מוצאת הבנה בקרב השלטונות. באחד מההזדמנויות המרכזיים בעיר צץ לפתע, בן לילה ממש, בנין הדור בן שתי קומות.

"אין הסתדרת בשעת מחסור חמור בחמרי בנין לבנות לך בית כזה?" שאלו את בעל הבית המאושר.

את הבית בניתי ממים" ענה בחיוך רב משמעות.

ולא היתה הפרזה בדברים אלה — בעל הבית הוא חזקן נודע.

מנהגי הקדמונים. האגדה מצאה לה מהלכים ב"כסית", ומאז נדבק באנשי "הועד לגיבוש" הכינוי "כנענים".

התוצאה היתה שהתורה נראתה מענינת לחוגים רבים, ומסביב לנביאה התקבצה תכונה משותפת אחת: איש מהם לא היה יליד הארץ, ולפיכך לא יכול היה, לכאורה, קבוצה של צעירים שהיתה לכולם להיחשב ל"עבריי". בין השאר נמנו עם החסידים: המשרד אהרון ("קדים"), אמיר הפסל יצחק דנציגר (שנתפרסם אח"כ ככוכב הסרט "בית אבי" וחי מאז באנגליה) וזה פסל בנימין תמוז (שהוא "עיוני" המכונה של "הארץ" ויליד חארקוב, לעומת המכונה "העולם הזה").

איש לא יחשוד בדוד בן גוריון שאין הוא נאמן למפלגתו. נאמנות זו הפכה אצלו טבע שני. אלא שיש לו גם טבע ראשון. וטבע זה הגהו אימפולסיבי ביותר.

חבריו יודעים זאת. אנשים מתונים הם, הדואגים לאינטרסים האפורים של מפלגה בשלטון. הם מוכנים להשאיר את תענוגות האופוזיציה לאחרים. במשך השנים רבות התמחו לנטול את העוקץ מן האימפולסיביות של מנהיגם.

אלא שהפעם קרה מקרה לא נעים. מר שרת יצא לאמריקה, להטיף "ציונות" לידים הרעים באו"ם. מר קפלן, "מספר 2" בממשלה, היה עסוק בסיבוב האחרון של מלחמתו ההיסטורית נגד ד"ר דב יוסף (ראה "במדינה"). וכך קרה מה שקרה. אימפולסיביות, שהרגישה עצמה לפתע מיוסרת מכל דמיונותיה הרגילים, ששה לקראת ההודמנות.

התוצאה: שהממשלה "התפטררה" ע"י ראשה. מפתעים ביותר היו חברי מפא"י עצמם. הכל קרה בגלל עניין של מה בכך. ראש הממשלה הציע משהו. הדתיים לא אמרו "לא". הם רק לא מיהרו להגיב "כן". מכאן: "ברוגז" ופרוק הקואליציה (לפי שעה).

"תידה" לאבא בן גוריון. אחת היתרונות הכרוכים בשלטון הוא שראש הממשלה יכול לקבוע, לעתים קרובות, את מועד הבחירות בשעה מתאימה לו. ראשי הממשלות משתדלים, בדרך כלל, שהבחירות תתקיימנה אחרי שהשיגו נצחון כלשהו, בשעה שהפרסטיגיה שלהם מבריקה למד רחוק.

דוד בן גוריון החליט להפר מסורת זו. הוא מכריח את מפלגתו להתמודד ליד הקלפי דוקא בשעה שהפרסטיגיה שלה הגיעה לנקודת קפאון.

הבחירות האחרונות היו בחירות של סוף-מלחמה. איש לא טרח לשאול: האם ממשלה זו תכונן משק בריא? האם תפרוץ את המצור הערבי ותשיג שלום? האם יש לה תכנית כלשהי, מדינית כלשהי?

האנשים הצביעו כדי לאמר "תודה" לאדם שניהל את המלחמה (לא לבדו, כמורנו, כמה אלפי חיילים בחזית עזרו לו). הם הצביעו בעד בן גוריון.

ממלחמה לצנע. עתה המצב שונה לחלוטין. ההתלהבות הצטננה. דוד הגיר בורים הפך, במשך 21 חדשים כהונת הממשלה, לנוער ציני חסר-אשליות. החנוני שכת את שרי-המלחמה, אולם זוכר היטב את שר הצנע. העתודאי הולך לתמרון, אולם הוא זוכר שתמרון זה הכרתי מפני שבמשך 21 חדשים קיומה לא מצאה הממשלה אף ידיד אחד לא בין ממשלות ערב, ולא בין האופוזיציות הערביות, ואף לא בין המי עוטים האנטי-ערביים — בקיצור, שבכלל לא היתה לה מדיניות חוץ.

אמנם, הממשלה הביאה עוליס, הרבה עוליס. אולם היא, לא הרחיבה את דמשק, לא הגבירה את הייצור — לא קלטה את העוליס קליטה של אמת, על אף כל הרכוש הנושח שחולק ביד רחבה.

רמלה מזל תל-אביב? האמת היא, אמנם, שאין להאשים דוקא את הממשלה המסכנה שכל אחד בועט בה עתה, גם ה שותפים שבלעדיהם לא היתה אפשרות למשך טר בכלל — על כל מפלגותי הקואליציוניות והאופוזיציוניות — חסר משהו. הוא עבר בקלות רבה מדי מן הסכנות היהודיות אל ממשלת ישראל — אף כי בעיות מדיניות ישראל אינן הבעיות של הקונגרס הציוני. הוא חשב שמספיק לשנות את השלט, במ קום לשנות את דרכי המחשבה. קשה לראות במה אשם דוד בן גוריון יותר, מב חיתה זאת, מאשר מאיר יערי או מנחם בגין.

אולם יום בחירות אינו יום הגיונות. בחירות במצב הנתון פירושו: הבלתי-מורר צים יצביעו נגד מפלגות השלטון של את מול. ואין ספק: בעיקר ירוח הימים.

ישנו רק גורם אחד העלול להצדיק את שבטנו של בן גוריון: העוליס החדשים. מפא"י דאגה לארגן את אלה. כאן יש לה אוצר של קולות, וישנם חברי מפא"י המ קוים כי רמלה ולוד תסתומנה את הפרצים העלולים להיבקע בתל-אביב.

נמצא במקום חייב להציל את המפוחים עד אשר תבוא עזרה רפואית מוסמכת. כל חומר מבודד יהיה טוב במקרה זה — בד צמר או עור עבה, כפפות גומי וכו'. יש רק לדאוג כי חומר זה יהיה יבש, וכמו כן יש לשחרר את הקרבן מחוט החשמל בזירות, מוסיף הד"ר כהן.

"צעקתי לאבא..." פטר כבר בריא לגמרי ורק נשארו עליו סימני כויה אחים. "נתקלה רגלי בחוט ולא יכולתי להשתחרר ממנו", הוא אומר, "אני יודע שצעקתי לאבא אך קולי נחלש והלך. אחרי זה שמעתי את אבי המצוה עלי לנשום, עת טפח על חזי". והאב מוסיף: "אכן לא רציתי להניח לבני למות..."

כל חודש בחירות

דמותו הגבוהה של היועץ הראשי לעניני תזונה ע"י משרד האספקה והקיצוב, מר ד. גליקסון, התכווצה והצטמקה תחת ברד דברי הבקורות החריפים, שנמתחו על מח לקחו בקשר עם המצב התזונתי הירוד בארץ. וקשה היה לזלזל בדברי בקורת כשביטבה השתתפו: בא כוח הסתדרות הרופאים ד"ר בוגר, רופא קופת חולים ברחובות ד"ר יונס, ד"ר בבד, מהתחנה לחקר החקלאות ברחובות, פרופ' גוגנהיים ופרופ' רחמילביץ.

ונאמר: מצב הבריאות של האוכלוסייה והילדים דורש שיפורים מידים. כמות הבי צים אינה מספקת, מנת הסוכר היא מתחת לממוצע הדרוש, לתינוקות אין די מזונות ותחליפים וכו'.

הפרוטוקול על מהלך הדיונים לא פורסם, אולם לעומת זאת הוגדלה מיד מנת הסוכר לתינוקות ונמצא סבון נוסף לילדים. האמהות נאנחות ואומרות: הלוקאי ש יתערכנה בחירות בכל חודש!

ארצנו זו...

כדי להסדיר את אכילת ארוחת הערב בחדר האוכל של קיבוץ פלוני בעמק בית שאן, קבעו שני פנסים גבוהים מעל לחדר האוכל, הנראים לכל עברי המשק. הפנס הירוק מזהיר את החברים ללבוש חליפה ומועיד שרצוי לעובדות שהחברים ימלאו את חדר האוכל. הפנס האדום אוסר על החברים להכנס לחדר האוכל, על מנת למנוע צפיפות. ("הצפה") — באוטובוס: ממשלתנו אינה בורגנית או סוציאליסטית, היא ממשלה סתם — ראשי תיבות של סולל בונה, תנובה, מושבר מרכזי. ("הבוקר") —

תימני זקן מנחלת דודק התלונן במשטרה, כי בשבועות האחרונים עשה לו גבר כבן 49 מעשה כישוף על מנת לרפא או ולהחזיר לו את כח הגברא שלו. תמורת "כישוף" זה קיבל האיש ממנו 166 לירות וצמיד השווה 19 לירות. ("הארץ") — תינוק בן יומיו נמצא כשהוא עוזב בבית הכסא הצבורי במחנה העולים ג' בעין שמר. ("הארץ") — היינריך מורסקי, נציג פולין לעניינים מסחריים, נעצר ליד מחסום ראש פינה ובחופש שנערך במכוניתו נמצאו 20 קופסאות שימורים ו-1000 סיגריות. "פלי-ארס". ("הבקר").

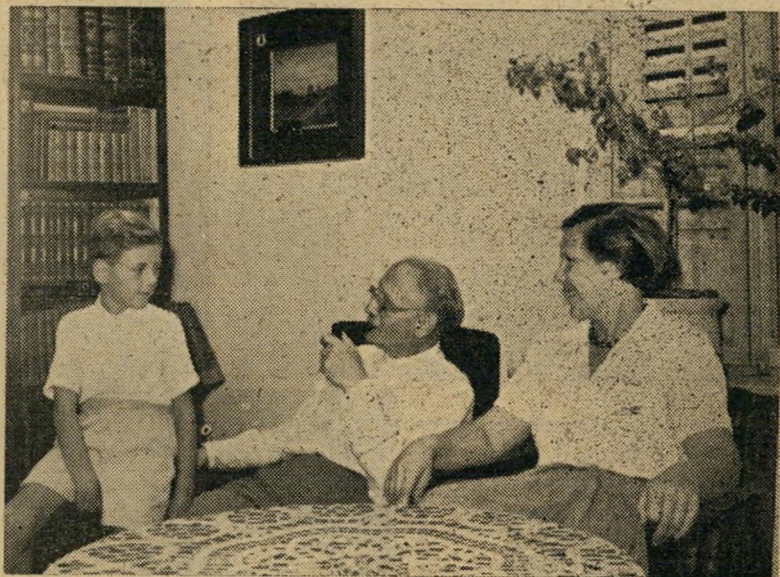

לת מרון: הר מן "הימים ההם" חור — פצצות, האפלה, רעם תותחים. ויחד אתם גם ההומור של הדור הצעיר, שנדרס במציאות האפורה של המדינה. ובכן, למי שייכים אנחנו? לנפש קסומה? למלפפן ירוק? לשירות אהבה? לגמד מעופף? או אולי — לעולם הזה?

הנוכחי, עמוס קינן, שהוא יליד הארץ ואיש לחי"י (ותיק).

מהלומה ניצחת. במרוצת השנים דהה ברק התורה, בעיקר מפני שילדי הארץ, שהם מטבעם חמרניים, שונאים מלי צות ומבקשים "תכלית" מעשית. הם לא התלהבו לסיסמאות ורצו לדעת את המס קנות המעשיות. ומסקנות מעשיות לא היו ל"כנענים".

כשפרצה מלחמת-העצמאות ירדה על ה"כנענים" מהלומה ניצחת. הוקמה מדינת ישראל, ובתוקף המציאות נוצר הבדל

ד"ר כהן, אשתו והילד פטר המת קם לתחיה

בקוי האש — למרות שתפקידו כרופא גרודי הרשה לו להשאיר בבסיס עורפי — ושם למראה האנדרלמוסיה ששררה בשרות האספקה לקיים הקדמיים נטל על עצמו סמכויות לא לו להבטיח אספקה סדירה ליחידות בחזית. עבור מעשה זה זרבים אחרים קיבל הד"ר גורג' כהן שגולד בקניסברג בשנת 1884, את אות ההצטיינות מקסייווה, אחד הגבוהים ביותר בגרמניה.

קרח ונשימה מלאכותית. לנוכח מצבו המיואש של בנו לא איבד הרופא את עשתונותיו והתחיל לחתוך על חזה בנו באופן קצוב והצליל להפנות את הריר המצטבר בריאות האדם בשלבי המות הראשונים, וקצף עלה שפתיו. לאחר כח מש דקות של מסג' הלב בעזרת קרח ונשימה מלאכותית החל פטר נושם. בינ תיים הופיע אמבולנס של מגן-דוד אדום ובעזרת חמצן חור ברק החיים לעיני הילד שנחשב כמת.

"אני מעריך את מגן-דוד-אדום בעד עבודתם המהירה. אני מקוה כי מקרה זה ישמש דוגמה לכל איש במקרים דומים. אין זו מלאכת רופא בלבד. כל איש הי

מעשי בין יושבי התפוצות ובין אזרחי "ישראל". התנועה הציונית איבדה את ערכה המעשי, והשלטון עבר לידי ממשלה של אזרחי הארץ (הן "העברים" והן היהודים" לפי הגדרת ה"כנענים") ומכה אחרונה: ראש הממשלה עצמו הכריז שיושבי הת פוצות אינם "ישראלים", בגלות, כי אם אמריקאים, בריטים ואוסטרלים ממוצא יהודי.

ה"כנעניים" דמו לאיש שהלך להתרחק בים ומצא, בחורו, כי מישורו גוב בינתיים את בגדיו. ההבדלה בין יושבי הארץ והת פוצות חלה להיות בעלת משמעות מע שית. לעומת זאת גבר הענין בתורה אחרת של ה"כנענים", היא תורת "ארץ הפרת", האומרת שישראל, הירדן, סוריה ועיראק חייבות להיות למדינה עברית אחת — תורה הדומה מאד לזו של הד"ר ישראל שייב ואורי צבי גרינברג, "היהודים" (ההב דל העיקרי: ה"כנענים" סבורים שיש לשכ נע את הערבים לדבר עברית וליות ל"עב רים", אך אינם אומרים מה יקרה אם יסר בו הערבים להשתכנע). משתי התורות מש ננעת יותר תורתו של הד"ר שייב, שהיא תורת-כיבוש גלויה ועקבית.

שנים שרדו. כשנתכנסה הקבוצה (הקרויה כיום על שם כתבי-עתה "אלף") בליל שבת האחרון באולם "קרן צליל" בתל-אביב נכחו, אחרי שמונה שנות עמל, 42 צעירים וצעירות, ברובם למטה מגיל 20. הועידה, בה עמדו, כנראה, להתקבל החלטות מרחיקות-לכת על גורל המזרח התיכון (היא "ארץ-הפרת") היתה סודית בהחלט; כל כך סודית שאף "עברית טהור כצלם" העולם הזה (5 דורות בארץ) נת בקש לעזוב את האולם. מן הוותיקים של "הועד לגיבוש" המקורי שרדו רק שנים: המשורר אורי שלח (הקורא לעצמו עתה. יונתן רטוש) ותלמידו, המשורר אהרן אמיר.

"לא הנחתי לבני לאוה..."

השבתו לתחיה של פטר כהן בן היד לאחר שהתפתח בחצר ביתו ברחוב שלוש בתל-אביב, חישמלה את הקהל, אביו, רופא חירוג מברלין, שצבד בגינתו באר תה שחרה, אף במקום לשמע ההמולה.

"מצאתי את הילד מוטל כמת על הא דמה כשאנשים נאנחים סביבו: "פטר מת, פטר התפחם". תקפתני בהלה, וחיפשתי סביבי חומר מבודד, הבחנתי בשק יבש

ההמון החי בעוני. 98% מבני הארץ חיים כפי שחיו לפני אלפיים שנה.

הקומץ החי בפאר. 2% חיים כמשפחה מהרנית זו, שיש לה תריסר משרתים.

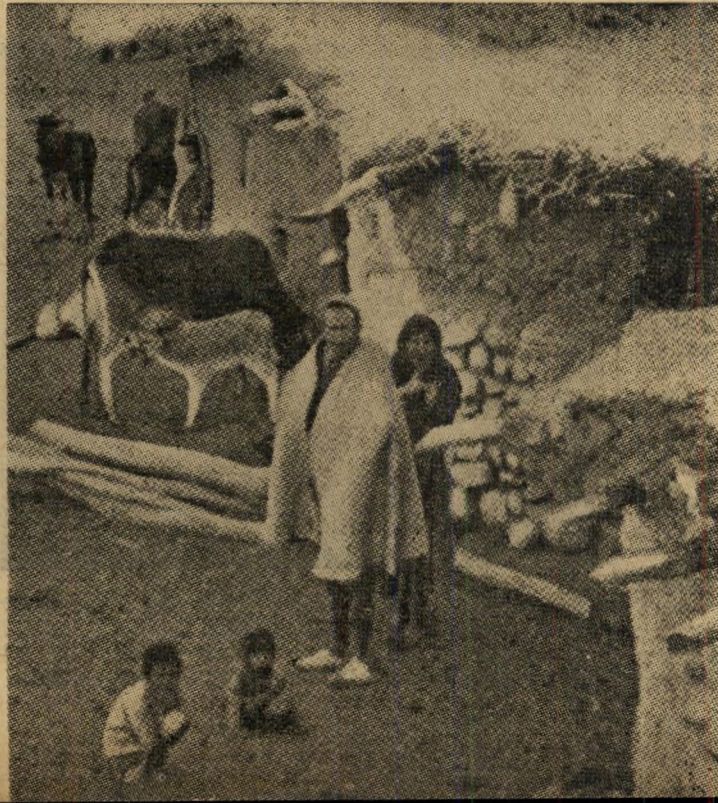
המחיצה בין ברית המ

הגשר בין ארצות האיסלם: בשדה התעופה של טהראן אפשר למצוא כל סמלי ערב.

„איראן של משה“: מעטים התיירים הרואים מראה זה.

„איראן של משה“: בניני הפאר ברחוב הראשי של טהרן.

מאת סופרנו ג'ין דייסון

פעם היתה פרס למרבית האנשים יק אגדה : ואיראן, כמו שהיא נקראת יום — רק מקום במפה. מעמדה של איראן כיום, דרומית לרוסיה ועל גב האספקה של המלחמה הבאה, מזוהה אותה ביתר חשיבות.

כשנוסע לו אדם לבקר בארץ רחבה ו, הבלתי ידועה למעשה, ששטחה 40 משטחה של ישראל — הריהו נמי שמגיע למחפר-עתיקות בו נחות גרבויות שונות אחת על גבי רעותה. זמנה עליה להתנער מדי פעם רק כדי להוכיח כי עדיין נמצא הוא באותה ידינה.

ארץ מקורות הנפט העשירים בעור, עם קומץ אנשים החי בפאר ובק בו בזמן שהשאר חיים בדלות וימה. ארץ של ארכיטקטורה נהדרה, ומקום מקדשים נפלאים ובנינים מודרניים מודקרים מבין הבקתות הפרימיטיביות שמסביב. ארץ של מסילות ורכים מודרניות, מרביתה כה מנותקת ד שושארת היא מבודדת לגמרי.

שרשרת ההרים הנמתחת מהים הש' ור עד המפרץ הפרסי, היוותה כעין בצר טבעי, שער להשאיר ארץ זו לתיידועה, ובכל זאת חצו אנשים ת הרי הזאגרוס שנשארו בני בלי ים בהרבה מפות ועדיין מהווים כתם וור בעולמה של אסיה. כאן שוכנת אריסטוקרטיה היתר-עתיקה של ה' ולם — שבטי ההרים המהווים רבע אוכלוסייתה של איראן, בת 15 מיל' ו' התושבים. הרריים אלה מצטיינים חוסן גופני, כוח חיים ואינטליגנציה בעית, ומקובל הוא שהררי אחד שווה ערכו ל-50 איש בימי מלחמה.

בו בזמן שהאנשים של ההר חיים מלכים, חיים שאר בני השבטים ב' יני גורא, ומדיניות הממשלה לא רק דיכאה אותם אלא גם מנעה מהם את תפתחותם, והם חיים באותם התנאים צרימיטיביים של אבותיהם הקדמונים, תי החומר השוממים שלהם דומים אלה של אברהם ושרה, שחיו לא הר' ק, באור כשדים, ממש כמו אנשי שבטים.

צ'רלי צ'פלין וגרבי ניידון. בה שעה שבני העיר נמנעים בבזו ביקור אצל אנשי השבטים, ומספרים שורים איך מפשיטים הללו מאורחיהם בגדיהם וממונם, מביטים ה' יריים מגבוה על אחיהם הרכים בני עיר ומבכרים את החיים בארץ שכר ת האלהים — למעלה.

טאמאד, לוחם שהתחנך באנגליה, ה' אן לשבט הגאסקיה, אומר : „היי' י סובל את הערים אילו היו נקי' נ לעת עתה הרבה יותר בריא על טגות ההרים. לפחות יש לנו מים רמים בפלגים.

אין צורך לעבור מאזור לאזור כדי יאות את ההבדל הרב בדרכי החיים. טהראן, הבירה המודרנית, שוכנים כל יגורדים המוחלטים של פרס.

לאורך רחוב לאוזאר עטור העצים, אבניו החמישי של טהראן, ישנם בני ים מודרניים עם חנויות צבועות ב' זיר ומשופעות בסחורות מערביות, צורים פלסטיים, מקלטי רדיו ועני' ת אמריקאיות. איראני צעיר, צר מת' ים ורפוד-כתפיים, תהה ולא ידע אם ינות את הבסטיסלר או כרטיסים זרט של צ'רלי צ'פלין.

נערות צעירות ונחמדות עוברות ב' קבים גבוהים וגרבי ניילון, מתגנדות זמקיהן ונועצות מבטיהן בחפצי צאר הנשקפים מוגוגיות חלונות ה' צוה.

מכוניות ב„קוירזום“ אצות לאורך גביש, ולמעשה יש יותר מכוניות אשר בתי-שימוש. החידושים הם קלי' דקה. אין שינויים מכריעים מתחתיה.

כלי צעירים וכיור. לפני עש' ש שנה ניסה ראוה שאה התקיף זכנים את המערב לאיראן, לגשר בין יספות ברלילה ולשלט בבירה מודר' ת. ובאכזריות טאטא מסורת ומנה' ת. הוא הסיר את שמלותיהם של ה' לאים וקרע צעיפי הנשים. הוא סלל יים, הקים בתי חרושת ובניינים מ' יניים, השאיר את האנשים כושלים וחור במושגים צרים, תרומה וב' ת גרוע.

אפילו היום, במרכז טהראן הנפלא, וב לאוזאר — זורמים מים שירדו והרים בתעלות פתוחות הנקראות בות, וזקנים רוחצים את רגליהם,

הילד והאיכר שאינם פוחדים מפני פלישה, "מה יש לנו להפסיד?"

הצבא שיצטרך להגן. הנשק וכובעי הפלדה — גרמניים. הפרטים מצטיינים כלוחמים.

עצות והמזרח התיכון

הגוף המרהיב העיגול להיות לשדה קרב. שטח איראן גדול פי 40 משטח ישראל.

היהודים המחכים ל"עזי כבה" בעיני היהודים שנמלטו מעיראק היתה איראן לג'עדן קטן — תחנה נוחה בדרך המובילה ללוד.

פרודותיהם ופניהם, בשעה שאב על ב' ניו הקטנים שוברים את צמאונם באי מתהמים.

לא רחוק מרחוב לאוזאר נמצאת פ' רס העתיקה על אורח חייה המזרחי השוקט על שמריו.

בסמטאות צרות כורעים חמורים כי לים מזוקן תחת מטעני-מלונים. חגור יות קטנות ורעועות מלאות אגוזים ו' זרעונים. אין חנווני רגיל אחד בכל העיר, ושומה על אדם לכתח את רג' ליו ברחובות האפלים, להתעכב בתי' ריסר מקומות שונים כדי להשיג כמות מצרכים הדרושה. לארוחה אחת.

ישנן חנויות שתראה בהן אוכפים מקומיים בצבעים עליונים וחנויות ש' בהן נערמות פירמידות של פירות. בכל מקום שיש בו צבעים, הרי אלה צבעים חיים הבאים כאילו להכחיש את הדלות שמביב.

"אני שומע את כספך." הרי חובות מלאים קבצנים, יושבים נשע' נים לקירות, נכונים למשוך בדש בג' דו של כל אירופי העובר לידם.

"אני שומע את כספך מצלצל, ב' דאי כבד הוא", צועק נער צעיר לבוש סחבות. ואו הוא קופץ הצידה מפני "דרוסק". "בן הכלב, בן האב השרוף, סור מהדרך!" מקלל הנהג כשהוא מד' נק קדימה.

לקבצנים אלה כוח סבל מפליא וי' כולים הם להתקיים באדישות ממים וקליפות מלפפונים. מעולם לא היה להם יותר מזה, הם קיבלו בירושה ער' לם של עניות מנוולת ואפלת כוכים מתחת האדמה, פסלת מזונות ומחלות, והם יעבירו ירושה זו לילדיהם בהירי העין, אשר מעלתם הגדולה היא הכ' שרון ללמוד את כל שיטות קיבוץ נד' בות.

רוח מת זקן בצורת בן אדם מספר כיצד הקן כל הדרך מאחד ממחזות הספר. "לא היתה עבודה בשדות ולא קיום בעיר, ומה יכולנו לעשות", אר' מר הוא, כשהוא יורק זרעוני חמניות בעיגול מסביבו. "שנים חיינו על בלר' טי אלון ודם מבית המטבחיים, ואו יצאו חמישה למסע של מאתיים מר' לים אל הבירה. אין כאן עבודה, אך יותר קל כאן לקבץ נדבות".

לא רק קבצנים יושבים ברחובות. סוחרים רכובים על כסאות גבוהים, מ' עשנים נרגילה או שותים את מנת ה' צהרים של חלב המוק. ובכל הזמן שר' קק לו המסחר.

חלפן ששפמו וצפרניו צבועים בכ' פר מוכן להחליף כל מטבע אם יהיה הדבר לטובתו. סרסורים וסוכני הת' ערביות תרים אחרי לקוחות וכותב' מכתבים מקצועי עסוק בהעלאת סלס' לים על גבי גייר לבן. כותב הוא כי' אחד אמן ואמנם בן הוא לאומה של' אמנים. המשרד העלוב ביותר נושא' שלט מסולסל מעל הדלת ואפילו תח' גות בנוזן מקושטות ברעפים עם פ' חים.

כותב המכתבים הוא אחד מבעלי ה' זכויות. 75% מהאוכלוסיה אינם יודעים קרוא וכתוב. בקש את הספר, נהג ה' טקסי או המלצר לקרוא למענך כתר' בת, ואיש מהם לא יוכל, ובכל זאת יכול כל איש פשוט ברחוב לדקלם' שירים של סעדי וחאפיו שנכתבו לפ' ני שבע מאות שנה על יופי, ידיות וחופש.

מה יש להפסיד? שאלתי את כותב המכתבים מה דעתו על הממשלה החדשה. הוא נד בראשו מהרהר וה' שיב: "היו לנו תשע ממשלות בתשע' שנות שלטונו של השאה. לכולן היו תכניות מרעישות אך מה קרה לכל' התכניות הללו? תוצאה אחת ישנה' כל הזמן: העשירים מתעשרים והע' מתדלדלים".

ומה חושב הוא על רוסיה? בגנבה מוציא הוא את העתון הקומוניסטי "מארדוס". הם מציעים לנו בתי ספר' ובתי חולים, ומה שאני אומר הוא זה, הוא תוחב את העתון שוב מתחת ל' כר, "אם יבואו הרוסים יש לנו הרבה' מה להרוויח, אך אין לנו מה להפ' סיד...".

לפתע עובר קצין פרסי על סוס לבן' והזקן שוכח את כל רטינותיו. כמו' כל האיראנים מצטיין הוא בגאווה לאר' מית חוקה.

תצלומים: ת. לוויטה, מפח: דוס.

רצח מדרום לבאר שבע

החקירה המוקדמת נגד עבדללה אל ע' ביד ארכה ששי ישיבות. בפני השופט ה' חוקר ידיו הלוי ברחובות, עמד עבדללה, בידואי בן 25 מסביבות באר שבע, צנום ונמוך קומה, האוין לדברי התובע, סגן פרקליט המחוז אברהם דורי, ונענע בראשו. בשיבה האחרונה תורגמה לערבית הוד' עתו של עבדללה (שמסרה למשטרה לאחר היאסרו) מלה במלה. "...נכנסתי לביתו של חודג'ה אברהם ויריתי שתי יריות מהרובה שלי". עבדללה נענע בראשו ומדי פעם ב' פעם אישר את הדברים במלה אחת — "מסבוט". עבדללה נאשם בבית — יח אלקים והוא מודה באשמה.

חאשיש ואופיום. חקירה זו הערי' תה פרטים מענינים על נסיבות הרצח של אברהם אלקים, מוכתר שכונת התקוה בן ה-50, בצריף צודד, שבעה קילומטר מדרום לבאר שבע. אלקים נמצא ומדי פעם ב' עבדללה סלים אל ע'יה, שומרו של הנר' צה. אלקים מכר נאשם את הרובה שלו, כדי שיגן עליו...

בחקירה הראשונה במשטרה באר-שבע סיכר עבדללה לסמל גולדברג: "עשרה י' מי' לפני הרצח בא לאברהם (אלקים) ה' ש' י' חסן אבו עבדון וישב עם אדון אבי' רום בהר' הכרם שליד דבית. השנים עשו עסק והסכם בנוגע לחאשיש ואופיום. אדון אברהם מכר לשייך עבדון שמאו כיבוש יסו יש ברשותו כמה פחים ומוזודות עם חאשיש ואופיום. ערכו הסכם, ואברהם הלך לתל-אביב להביא אותם. הוא הביא 4 פחים אופיום ושני שקים חאשיש. העמיתי אותם על גמל ואברהם נתן לי חמש לירות. אחר כך הלך חסן אצל ער' בים עם הגמל... הוא חזר כעבור 4-5 י' מים ועשה חשבון עם אברהם. אחרי ש' שה את החשבון נשאר חייב לאברהם 250 לירות. כעבור חמשה ימים שוב בא חסן אבו עבדון ואחרו בא המסתנן חפץ אבו מחמוד. זה היה אחרי שקיעת החמה. שלש' תם הסכימו על הסחורה שאבו מחמוד צ' ריך היה להביא מעבר הירדן. אדון אברהם צריך היה לפתוח קנטינה ולמכור את הס' הירדני.

אחרי שהסכימו, קרא לי אבו עבדון החור' צה יי' לי שהוא יביא אלי את חפץ ו' אתו עוד כמה אנשים ויתן לי 100 לירות בעד זה שאכניס אל חפץ לתוך הבית. הוא גם אמר לי שאלך למחרת לסנות ערב לשייך אבו בלל או למקום אחר ואראה את עצמי בכדי שאוכל להגיד כי לא הייתי במקום בובן הרצח.

"מסבוט". למחרת אמרתי לאדון אבר' הם, שאני הולך לשייך אבו בלל וישבתי קצה בתוך האהל של השייך. כשחזרתי הביתה הופיע מיד בכרם חפץ אבו מח' מוד ואמר לי שכעת נרצח אותו. אני נכ' נסתי לתוך הבית ביחד עם חפץ וראיתי את האדון אברהם שוכב על המטה.

יריתי שתי יריות מהרובה שהיה אתי אבל לא פגעתי היות והיה הסכם בינינו שלא אני אהרוג אותו אלא חפץ. אחרי ש' אני יריתי את היריות נכנס חפץ וירה מ' אקדח אל אברהם ופגע בו. אברהם קפץ מהמטה והתחבא מתחת למטה ואנחנו יצאנו ואני הוצאתי את שתי הפרדות ואת הסוס ומסרתי אותם למחמד אבו דחיר ולמחמד מותגל אבו מחמוד (שני מסתננים) שחיכו בחוץ יחד עם השייך אבו עבדון.

"עבדללה אל עביר", אמר התובע, מר דינר, בקול שקט ואפילו לבבי — שמעת, את הכל... אלה היו דבריו אתה במשטרה,

נכון? ". עבדללה לא היסס אף רגע וה' שיב: "מסבוט". עתה יועמד עבדללה בפני בית דין מחוזי.

השכפה דתית ומצפון לאומי

כאשר אסתר כץ בת ה-24 מתל-אביב עמדה בפני כב' השופט וולדמן בתל-אביב באשמת "הצהרה כוזבת כי היא בעלת הכרה והשקפה דתית" (ובעקב השקפה זו אין מצפונה מאפשר לה לתגייס לצבא ההגנה לישראל), עמדה בבית המשפט בחי' פה צעירה עבריה אחרת, שושנה אהרן, בת 20, וכבוד השופט כהן הקריא את החלטתו המוכה אותה מאשמה דומה. "לא כל אדם שאינו שומר על מצוות איננו דתי" "סתמך השופט החיפאי על הודעת הרבנים הופיעו במשפט שם כ"מימחים" לעיניים אלה עם זאת הודעו ההק שהגדרתו ה' תה מגוחכת ובלתי-צודקת מלכתחילה.

אסתר כץ — מתברר מתוך כתב ה' האשמה — מסרה הכרזה כי היא דתית מתוך כוונה "להשטמט מהצבא. זה היה ביוני 1950. אולם בראשון ליוני, בליל שבת, הלכה אסתר כץ לבית קפה "נוגה" בתל-אביב (בתי הקפה בתל-אביב לא מסרו

תוך כדי מתן עדות של המלצר בליכר נתעוררה השאלה ביחס לשעה, שבה שילמה אסתר כץ את 190 הפרוטה. לשאלת השור' פט: "לשם מה באים אנשים לקפה?" השיב בליכר: "גו, כדי לשמוע מוסיקה ולשתות תה, תסס, למון-סקווש ועוד דברים".

"מה היתה בדיוק השעה באותו יום ששי בערב כאשר שילמה לך הנאשמת את הכסף?" שאלו התובע, מר גרף, ועל כך אמר המלצר כי הוא גובה את הכסף בין שש לשבע. "האם היה כבר שבת (אחרי הדלקת הנרות)?" המשיך התובע ועל כך משך המלצר בכתפיו: אני יודע? אני לא מביט בדיוק בלוח מתי מתחילה השבת אני לא מדליק נרות. אני עובד".

רב מקצועי. מיד אחר כך הופיע כעד התביעה הסמל משה כץ (אין קרבה מש' פחתית בינו לבין הנאשמת) אשר האשים את אסתר במסירת שבויה כוזבת. כאן התערב הסניגור, מר גואלטרן פרוקציה, ואמר כי הוא מתנגד לקבלת עדות זו וביקש להוכיח, כי העדות הראשונה של הנאשמת נגבתה במשטרה תחת איומים ופ' תוי. ומשקיבל הסניגור את הרשות לחקור את העד, היתה שאלתו הראשונה לסמל

הנאשמת אסתר כץ (יושבת) והעדה עזיה שוורצמן

מצפון דתי וכסף בשבת

המשטרה: "היש לך אחיות? האם שרתו בצבא?". הסמל השיב כי יש לו אחות והיא שירתה קרוב לשנתיים, אך הכחיש בתוקף כאילו אמר לנאשמת: "האחיות שלי היו בצבא, או גם את יכולה ללכת..."

אהבה ורעל

הנושא — עתיק יומין הוא, רק הוא רצינות משתנות תדיר בהתאם למושגי המקום והזמן. הפעם היתה זו בוגיה ואהר אלדין בת 20, היפה בבנות דלית אל כרמל, שהתאהבה מ"מבט ראשון" באברהם מר' חמד בן ה-22, שתור העין ועדין הפנים, הממשש כמורה בכפר תמרה.

אין ספק שהכל היה מתנהל במישרין עד ל...חופה. אלמלא מכשול כפול שניצב כחומה בדרך אהבתו של הזוג. ראשית היא, בוגיה, בת הדת הדור' זית. והוא, אברהם, בן דת מוחמד. ומפ' את סייגי המסורת קשה הזיווג בין דור' זית למוסלמי כקרעית ים סוף. ומכשול שני (והוא בעצם העיקרי):

הצהרות בשבועה כי הם אדוקים ומשום כך מותר להם להחזיק את העסק פתוח בשבת... ושם, בבית הקפה, שילמה למלצר יעקב בליכר 190 פרוטה תמורת קפה, עוגה, תסס ועוד משוה. באותו בית קפה, על יד שולחן אחר, ישבה עליזה שוורצמן, פקידה בלשכת הגיוס בים, בחברת חברתה רינה שרייבר, עובדת בטלגרף. עליזה ראתה את אסתר משלמת כסף בשבת ונוכרה כי אסתר זו עומדת לקבל שחרור מגיוס על סמך היותה דתית. הלכה עליזה ואמרה לחברתה ולמלצר, שיזכרו את אשר ראו, כי "יכול להיות שיהיה משפט והם יצ' טרכו להעיד". והם זכרו את הכל היטב וסיפרו לכב' השופט וולדמן כיצד ראו את אסתר משלמת כסף למלצר בשבת.

למון-סקווש ועוד דברים. הפ' קידה מלשכת הגיוס סיפרה בעדותה לשופט החוקר שבינתיים הזמינה את "ה' תיק" של אסתר כץ ונתברר לה כי הנא' שמת לא שירתה בצבא גם בזמן המלחמה.

בוגיה הצעירה נשואה לבעל ישיש בן 70, שהוכרחה להנשא לו במצות הוריה. מכל מקום: אהבתה של בוגיה לאברהם השתלבה מיום ליום — והוא הדין בשני אתה לבעלה הזקן.

השבוע הובאה בוגיה והאר אל דין בפני שופט השלום הראשי בחיפה, בר י' ממך, והואשמה בנקיטת צעדים "דרסטיים" מדי כדי להיפטר מבעלה השנוא, ולזכות בא' הוב לבה. היא הואשמה ברצח בעלה באמ' צעות רעל שהכין בשבילה אברהם מוחמד המורה הצעיר מכפר תמרה.

שליחות אללה. כל הפרשה כולה נתגלתה בצורה מפתיעה ביותר. חסין חלבי, צעיר דרוזי שהעיד על כך, סיפר: "ביולי 1950 בקרתי בביתו של ראשד אבן אחמד, הוא בנו הראשון של הבעל הישיש שהלך לעולמו. לפתע ראינו נחש מטפס על הקיר מעל החלון ונכנס לתוך סדק בקיר. נטלנו מכוש ועלינו להרוג את הנחש. לאחר שה' רסנו חלק ממשקוף החלון פרצנו את הסדק והנה נתגלתה לעינינו חבילה גיירות חבוים בקיר.

בין השאר היו שם שני מכתבים. מכתב אחד נחברר כי בוגיה הרעילה את בעלה בסם ששלח לה אברהם מוחמד. והמכתב השני היה רצוף שירי אהבה לזוהרת... שייך הכפר, השייך חמזה, שקרא את המכת' בים אישר את דברי העד.

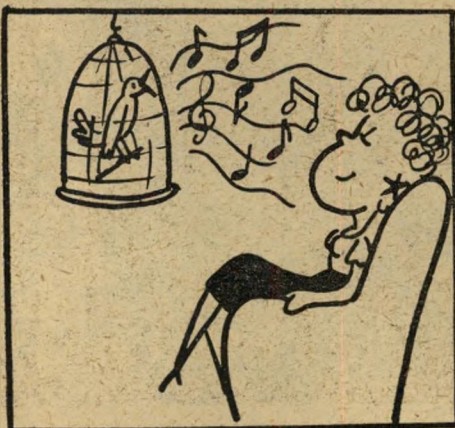
משנשאל כעד חלבי בסיום החקירה -- והנחש מה היה עליו? הצטחק... "הנחש, אמר, "חמק עבר לאחר שמילא את השלי' חות שהטיל עליו אללה הרחום..."

רומן פלילי זעיר

אשה בת 33 עמדה בשבוע שעבר בפני כב' השופט המחוזי ד"ר קיסטר בת"א, כשעונש מאסר עולם מרחף מעל לראשה. ההאשמה שהובאה נגד איזבלה הירשפלד היתה "שפיכת נוזלים על אדם בכונה להש' חית את גופו", והיא אחת ההאשמות הכ' בדות ביותר של החוק הפלילי. כתמיד כן גם הפעם ישב ד"ר קיסטר, ששמו הולך לפניו הקשיב בסבלנות לטענות הצדדים, להודאתה של הנאשמת, חייך ושוב חייך, הציג פה ושם שאלה ולבסוף החליט, כי אין מקום לשלות את איזבלה, את האשה הזאת, שהיא אם לשלושה ילדים, לבית' הסוהר, אלא לשים אותה תחת השגחתו של קצין המבחן.

איזבלה הירשפלד, מגהצת בבית החולים לחולי רוח בבתים, נעצרה על ידי המש' טרה לאחר שביום אחר שפכה חומצה גס' ריתנית על מנהל בית החולים, לאחר שפוט' רה מעבודתה. היא הודתה במעשה עוד בחקירה המשטרית. מנהל המוסד נפגע מההתנקשות, אך למזלו התרפא מבלי ש' הדבר ישאר בו סימנים.

דברי הנאשמת עצמה, שעמדה בחק' רותיהם של הקטיגור טומקיבוץ מזה וס' ניגורה מר חיים סמיר מאיך, הם שנתנו את התמונה המציאותית ביותר של הפרשה העגומה הזאת שהביאה את איזבלה, עולה חדשה, לפני כס בית הדין. "הנאשמת סר' בלת מונוצו עציבים, מהתמוטטות רוחנית גמורה", טען הסניגור מר ספיר. "הנא' שמת עשתה מעשה פשע חמור וצריכה לבוא על עונשה" — תבע מר טומקיבק, התובע, ואילו הנאשמת סיפרה: "בעלי אינו עובד, יש לי שלושה ילדים קטנים. פוטרתי מה' עבודה משום שמסרתי לממונים על גניבות שאירעו במוסד... היו אנשים במוסד שביק' שו ממני שאחמסר להם... פחדתי שילדי ירעבו ללחם... פוטרתי ללא הצדקה... בע' לי איננו עובד... לא יכולתי לשלוט על עצמי — עשיתי את אשר עשיתי..."

המלך והגרון

אין כל אפשרות לראיין כיום את "מלך הארץ", וחבל מאד. מענין היה לדעת האם מאושר הוא ימאן שטראוס, זה המסיר קאי הגאוני והגדול, מאושר בכך שמגני נותיו הפכו לא רק ל"בסטיסטרס" במובן הצר של הביטוי, אלא ממש חדרו ללבנו תיהם של מיליונים בכל קצות תבל.

ויתכן מאד שאי שם בגני לכו היתה ליוהאן האמביציה להיות קומפוזיטור או פירור. ואמנם הוא חיבר אופירה אחת, והיא אף זכתה להצלחה. והאופירות שלו זכו להצלחה כבירה, אך בכל זאת נשאר יוהאן שטראוס מלך המנגינה הקלה והלבבית, זו המנגינה של "הדנובה הכחולה", שהינה שיא במספר המהדורות אחרי התנ"ך (406 מהדורות עד 1940) ובכל זאת, יתכן מאד כי אילו שאלו את פיו כיום, (לא מזמן מזה 50 שנה למותו), מהו הדבר ש הוא גאה עליו ביותר — יתכן שהיה ער נה: "האופרות שלי". אחת מהן, שאינה מוכרה כלל לנוער שלנו היא "ברון הי צוענים".

לא יהיה רצון. קבוצת אמנים ביניים מנוסים ופחות מנוסים, אך הילם בעלי יוזמה ועקשנות, התארגנו לפני חודשים בתיאטרון מוסקלין והחליטו להגיש לקהל את הצגתם הראשונה: "ברון הצוענים". הבחירה באה משני טעמים: המוסיקאלי והחומרי. כי אכן כמעט לא יתכן, שיצירה כ"ברון הצוענים" לא תהיה ל"מסמר" אלא אם כן "ירצחוה נפש" מבצעיה. ואילו הסימנים מעידים, כי לא יהיה כאן "רצח בדם קר". אמנים קונרד מן, המנצח הצעיר, אירן סולטאן, הזמרת המנוסה, ארנסט נראי, הסגור החדש ב"ישראל (שירת האדמה" לגוסטאב מאהלר עם התזמורת הפילהרמונית) ועוד — הם מעין עדובה לכך.

בפגישה עם העיתונות השבוע דיברו אנשי המוסד האומנותי הזה על גישה חדשה, על הבנה אחרת, בקיצור — על אפ' קים חדשים. אך לא סבל בדבריהם, ולא כל הנואמים, חרגו מהשיגור המקובל של הודעות על מפעל אמנותי... כבר נשמעו לא פעם הכרזות כאלה, לדבריהם משימתם היא — לא פחות ולא יותר — להציג או פרסות, סטירות מוסיקליות, הצגות באלט, אופירה קאמרית, קונצרטים, תיאטרון מר דרני... — קצת יותר מדי בבת אחת" — למוסד העומד לפני הפרימירה הראשונה שלו.

בינתיים נודע, כי הזמר פאולו גורין עזב את האופירה הישראלית והצטרף ל"תיאטרון המוסקלין". כן הצטרפו אליו — הבמאי ביטוש דודוב ("אופנאב בתל אביב" ב"לי לה לו") גרטרוד קראיס ואחרים. בי סך הכל יש בלהקה החדשה כ-60 אחוז של עולים חדשים, אך כמה וכמה מבין הכוחות הראשיים שלו הם אמנים ותיקים ששמש הולך לפניהם, כגון אלינה סטריני צקה, רבת הכשרון, אירן סולטן וכי, כמו כן יופיע ב"ברון הצוענים" שלמה חר' מון, הזכור לאלה שראו את הצגת "המכ" שפה". זמר זה נקרא בפי הלהקה "שלמה וחצי" וזה בשל קומתו שלו...

עתה מבקשים אנשי התיאטרון החדש עידוד. מה זה עידוד? שאלו, והשיבו כי עצמם: "כל מיני דברים, לרבות שיחורר ממסים..."

בשמים: כדורים

בשנת 1870 צרו הגרמנים על פאריס. מיניסטר החוץ הצרפתי, גאמבטה, התרומם בכדור פורח מעל העיר הנצורה והמריא לעיר טור כדי להקים בה "ממשלה בגולה".

היום אין משתמשים עוד בכדורים פורחים למטרות דיפלומטיות, ומספר הכדורים ששרד בעולם זה של קידמה ומעוף משמש אך ורק למטרות ספורט ושעשוע מותח.

כך למשל מצוי בעיר האג שבהולנד, היא עיר מושבה של המלכה, מועדון העוסק בספורט זה. אנשי המועדון מבלים את זמנם הפנוי בטיסת מעל הים הבלטי וארצות אירופה הצפונית מערבית, וזה עתה בנו בלון ענקי "הגרי דאנט" (ע"ש מייסד הצלב האדום) שהוא בלון המימן הגדול בעולם. בבלון זה מקוים ההולנדים להגיע דרך צפון אירופה ויוגוסלביה לאפריקה, הודו ופאקיסטן. גם ישראל נכללת בתוכנית. תם והם מהלים על כך משא ומתן עם מפקד "המכבי" בהולנד.

על אפי' רביצו של ספירט זה מספר אחד מחברי המועדון: היינו 4 אנשים, ביטש סתיו כבד. את הטיסה התחלנו במטען של 150 ק"ג סקי חול, שצריך היה להסיר פיק 10' שעות. כדי להבין דבר זה יש צורך להבין את דרך פעולתו של הבלון.

המעטפת עשויה מברשת, שממנה משתלשלת הגונדולה למור שב האוסעים. בדרך כלל מחווק הבלון ל-1000 ק"ג בשעת ההמראה משחררים מטען זה.

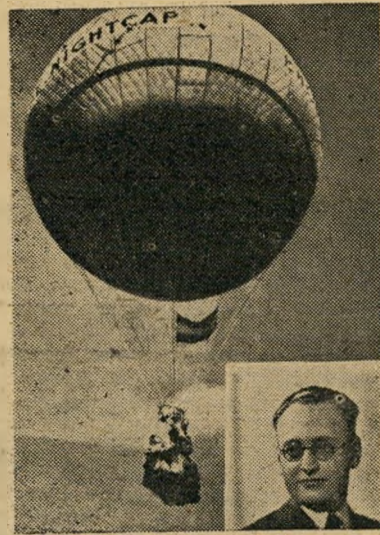
כשנמצא הבלון באויר משמשים השם תומים ומטען שקי החול כדי להוריד או להעלות את הבלון. כשפותחים שסתום יורד הבלון. כשמשחררים מטען הוא מתרומם. לפעמים צונח הבלון לפתע מפני שהגז מתקרר, כגון מעל נהרות, ימים או יערות, שקרינת החום שלהם פחותה מזו של האדמה.

במשך התעופה מאבד הבלון מכמות הגז שלו דרך פתח מיוחד, כדי לאזן את הלחץ הפנימי עם לחץ האויר. כדי לעשות את הבלון הרמטי ככל האפשר, טבולה המעטפת בתמיסת גומי ומצופה בלכה, אך

בכל זאת אין עצה נגד הדליפה, ואז משחררים את שקי החול.

סיגוריות באויר. יין על האדמה. לפני שהמראנו שאל מישו: "היך כן תנחתו?" קשה היה לענות לשאלה זו מפני שבשווייץ נחתנו על צמרות עצים בגובה של 10 מ'.

בשעה 8.00 המראנו מהאג, ב-10.00 חצינו את הספר ובחצות היינו מעל בריסל, ב-4 בבוקר היינו מעל צרפת. חלבנים מש-

מפקד הבלון ווס קוזמויץ "סמארקאן" מעל לכנסת

קמי קום צעקו אלינו: "יש לכם סיגוריות? — לנו יש יין" — כמובן שהה" לפת מצרכים זו לא נתקיימה, כי התי קדמנו דרומה במהירות של 30 מיל לשעה.

מזור: קולות מהאדמה נשמעים יפה במרומים. טייס של כדור פורח יכול לשאול מגובה של 300 מ' על כיוון הדרך. מגובה של 500 מ' אפשר לשמוע קריאת אדם.

מעניין יהיה לדעת באיזה גובה מעל בנין הכנסת ניתן לשמוע את המלה "סמארקאן".

על הארץ: מכות

"דרבי" בעיר העברית הראשונה מחייב מתח אפילו כשהמשחק הוא ידידותי, אך לם אם משחקי ידידותי מסתיים באופן בלתי-ידידותי לחלוטין הרי הדבר גורם להתי-רגשות ולתגובות.

שני אורחים מאנגליה שלקחו חלק במש"חקי "המכביה" חזרו לכפרם (מחנה "יונה") והתווכחו ביניהם:

- הנשארית עד סוף המשחק?
- לא, זה שעמם אותי עד מות.
- אם כך הפסדת את החלק המעניין ביותר.
- מה היה?
- היו מכות.
- ומי נצח?

— הקהל זכה בנצחון מכריע על שתי הקבוצות!

כונות אותו ספורטאי לא היתה לחרף או לגוף אלא פשוט נשמעה בקולו גימה של לגלוג והשתתפות בצער. "הדרבי" הסתיים בקטטה ושלושת ה"גבורים" היו: הקהל, שחקני שתי הקבוצות והשופט. אם מישו התבונן יפה בקהל שהציף את המגרש, הרי בודאי ראה שאלה היו ילדים רכים. 3 דקות לפני סיום המשחק פסק השופט מכת עונש ממרחק של 16 מ' לטובת ה"פועל". כדורגלני "מכבי" חמומי מוח ש לא ידעו בדיוק את רצונם, יצרו מחסום חי כדי לכסות את השער. אייזיק נסה לפי רוח את הקיר אך אלי פוקס מנה בעדו. הדחיפות חרגו מהתחום החוקי ושחקני "הפועל" ובראשם בוצ'קה התאמצו לתפוס "עמדות מפתח". הקהל שפסס כארבה "חיסל" את הפגישה.

השחקנים אינם אשמים. שערוריה זו, שפרצה דוקא בשלב הסיום, מגלה כלפי רוב האוהדים שבאו ל"מכביה" את חוסר הבגרות הספטיבית של הקהל. אין להאשים את הכדורגלנים המתח של ה"משחק היה גבוה מאחר ששתי הקבוצות חזרו מסיר מוצלח בחוף לארץ: אנשי ה"פועל" הופיעו בשורת משחקים בתוריהם בעוד שבחורי ה"מכבי" שחקו ביוגוסלביה ובשווייץ. בראש ובראשונה אשמה התאגדות "מכבי" תל-אביב שלא סיימה את מלאכתה בתיקון המגרש בתל-אביב. יש להתי קין, פעם אחת ולתמיד, גדר יעילה כנגד האפשרויות לעלות על האיזטדיון. לו ה"תה זו התופעה הראשונה במגרש הכדור גל בארץ, אפשר היה להבין מדוע לא נקטו באמצעי הזהירה.

אגוד השופטים במחוז תל-אביב צריך היה לשגר טיפס מוצלח יותר. ההתאחדות ה"ראלית לכדורגל (האם קיים עדיין מוסד עליו יון זה?) שוקטת על שמריה והקהל ר"השחקנים כאחד רוצים במשחקים מעניינים ומרתקים — ואין! יש להכריז על מועד תחילתם של משחקי הליגה והגביע, ולא לדרות את הפרשה בלי סוף. הקהל אינו נקי מאשמה מכיון שההתלהבות "תורגמה" יותר מדי מהר לששת-מעשים. הסדרים והשוטרים טיילו במגרש להנאתם — אך הם, כרגיל, לא היו בתפקיד...

... ובכל אופן הורידו דגנים

מנהג אמריקאי ישן הוא שאין רגילים בהורדת הדגל של ארצות-הברית במסי' דרים, סכטים או מסקרים. כזכור, נקטו אנשי המשלחת האמריקנית ל"מכביה" ה"שלישית לפי כלל זה ולא הורידו את דגנם ביום הפתיחה באיצטדיון הרמתי גני — לא בעת ה"זכור" ולא בזמן ה-השבעה של ספורטאי האומות.

אולם בעלות המשלחות על קברו של ד"ר הרצל כדי להשבע את שבועת ה"אמון, הורד הדגל — להפתעת הכל ו לא עבר זמן מה ובעת ה"זכור" הורד הדגל שנית.

היהודים האמריקנים לא עמדו בפני הקבר...

בנדרוי מוריד כדור מראש בוצ'קה מתעורר תיאבון הקהל...

חודורוב (מרכז) חוסם התקפת גודשטיין (מכבי) כשפוקס מכה את אייזיק...

כיצד קוראים מן השפתיים

בשעת מלחמת העולם הראשונה נפל בשבי הרוסים אדם אחד. הוא נשלח לסי- ביר. רופא שבדי אחד בשם גוגארד הול- מגרן הוציאו מסיביר והושיבו באופסלה, עיר האוניברסיטה הידועה בשבדיה. אותו אדם שהוצא מסיביר היה רופא יהודי מו- נה, ד"ר ברני, שבנה באופסלה את בית החולים החדש ביותר למחלות ארון, וב- עיר זאת חי עד יומו האחרון.

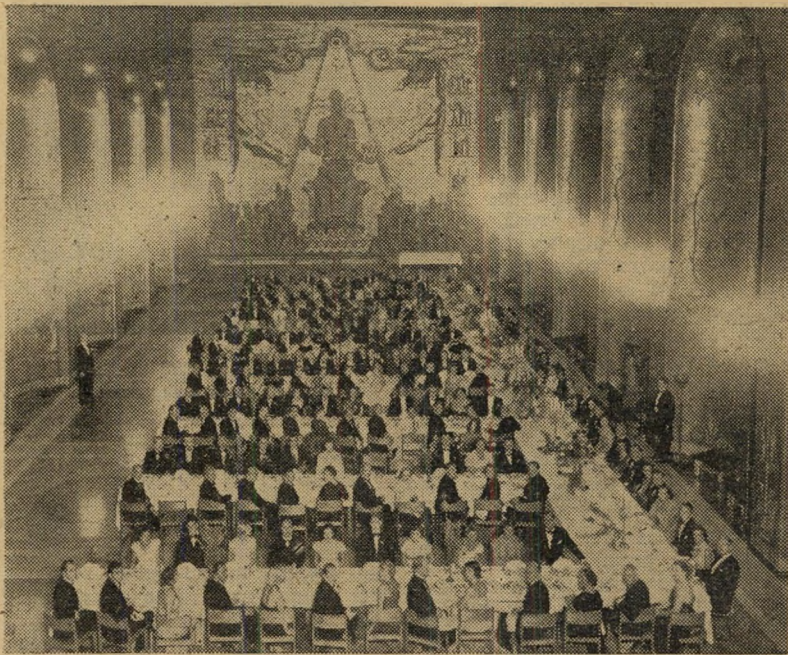
בשדרות רוטשילד בתל-אביב, באחד הבתים העתיקים, מתגורר הד"ר סדובסקי, מומחה למחלות אף אוזן וגרון. ד"ר סדובסקי הכיר מהספרות הרפואית את פרופ' הולמגרן, גדול רופאי האוזן של זמננו, וידע מספרות על ההתקדמות הגדולה שהושגה בשבדיה במלחמה בחר- שות. לפני שנה כתב ד"ר סדובסקי לש-

בשיטה קונסרבטיבית, כלומר טיפול רגיל, או בשיטה חירורגית — ניתוח. במקרים רבים אפשר ע"י ניתוח הנקרא "פנסטר- ציה" להחזיר לאדם את כושר השמיעה.

וכך נתכנסו בשטוקהולם 250 רופאים מ-23 ארצות, כדי למסור מנסיונם איש לרעהו ולשתף פעולה בעניינם המשותף.

מכיון שהיזמה באה מצד ישראל ומ- כיון שמכל ארצות המזרח השתתפה רק היא — ניכר מקומה בין המשלחות וזכ- תה אף להערכה מדעית. (ניתוחי פנסטר- ציה נעשים גם בארץ).

בבית העיריה בסטוקהולם, בניין מפואר שנבנה ב-15 שנה ע"י שני אדריכלים ש- הקדישו את חייהם למלאכה זו — הת- קיימה קבלת הפנים הראשונה למשלחות. באולם מפואר הנקרא "אולם הוהב" (קר-

קונגרס הרופאים ב"אולם הוהב" בשטוקהולם. רופא אחד נשלח לסיביר...

בדיה אל הפרופ' הולגרן והציע לערוך לכבודו בשטוקהולם קונגרס בינלאומי של רופאים למלחמה בחרשות. הצעה זאת שבאה מישראל נתקבלה, ובין ה-20 — 9 לספטמבר ש.ז. התקיים הקונגרס בשטוק- הולם.

בעקבות המלחמה התעוררה בעית החרשות, ביחוד אצל טייסים, טייסים נמצאים בגובה רב -- צנורות השמיעה שלהם מסתמים. ישנן גם מחלות הגור- מות לחרשות, כגון מחלת האוטו-סקלרו- זיס. ישנם גם אנשים הנולדים חרשים- אלמים. בדרך כלל מטפלים בחרשות

(* המשלחת הישראלית יושבת במרכז, ליד מיושברדש, באגף הימני.

אמנים פורצים דלתות

צפת היא עיר האמנים, כידוע. יושבים שם אנשים כפרנקל, קסטל, הולצמן ואחרים, ומציירים בתי כנסיות וארונות קודש בשפע, שכן אפופה העיר לדבריהם מין אוירת מסתורין מיוחדת במינה וקשורה קשר בל יינתק ברוח ישראל.

אולם כל הסבור שהאמנים עוסקים באותו נווה הרים רק בהסתכלות פיוטית וכמה משיכות מכחול חולמות — אינו אלא טר- עה. שכן, כפי שמתברר, נעשים שם מע- שים הרבה יותר פרוזאיים.

כמו פורצים. הנה למשל אשתו של הצייר פרנקל, שעצה טובה בפיה לכל ה- דורך בשערי צפת: לא ללכת אל קסטל, זה המטיל רק דופי בבעלה, ולרוץ מהר אל פרנקל, שתמיד ישמח לארח ולהדריך בעצה טובה.

כך מבין המבקר מיד וללא הקדמות ש- ישנם ציירים בצפת החיים ביניהם ככלב וחתול. דבר זה מתאשר גם מפיו של אריה מרזר, אמן עבודות המקשה, שעלה ארצה בשנת 1945 ומצייר דמויות גלותיות, והוא מסביר: כשם שסוחרים מרחוב הג- שר יכולים לריב ביניהם, כך גם אמנים. אשר לו עצמו — עומד הוא כמשקיף מן הצד ואינו מתערב בסכסוך.

פרנקל ואשתו מקבלים את המבקר ב- סבר פנים נאות, מסתובבים אתו באולם בין תמונות שמן ענקיות ועזות ביטוי, כפי שמקובל לחשוב, והשיחה שוטפת לה ב- שובה ונחת.

עורים נגד ציירים. מתברר שפ- רנקל חזר עתה לצפת עם תכניות רבות, ובעצם מתעניין הוא זה 30 שנה בצפת, עברה ועתידה, ממש מן היום בו ירד כנוסע צרפתי מהאניה "רוסלן", היות וה- שלטונות הסובייטים אסרו על יציאת נתי- גיהם.

מאז הוסיף לבקרה ואף השתכן בה, אך עם השתורר פלשו לביתו עולים חדשים והמצב מסובך במקצת. על כל פנים הוא הוא האיש שחזון צפת נתגלה לו לרא- שונה, וכל האחרים גלו אחריו. בעצם אין לו טינה אליהם, גם הם ראויים לשבת בצפת, בתנאי שלא יתנכלו לו. ובעיקר מכונים דבריו כלפי קסטל, וגב' פרנקל מוסיפה שזה האחרון מחפה על "לקוייו האמנותיים" בקישוטי סרק מזרחיים שבהם ממלא הוא את תערוכותיו ודירתו, כגון פסוקי קוראן במסגרת, נרגילות מזוהבות, קערות ושטיחים מזרחיים ושאר ירקות, וגם זקנו, שהוא מטפח בקפדנות. וג' פרנקל אינה אוהבת זקנים.

מועז פרוץ ואנטי-פרנקליסטים. גם הצייר הולצמן, אקדמיסט ידוע, שחזון צפת ממלא אותו שביעת רצון (23 תמונות נמכרו בחודש האחרון!) — מצטרף לאנטי-פרנקליסטים. לדבריו הגיע פרנקל לצפת לפני חודש ימים ופרץ את מנעול ביתו של הצייר סטמצקי לאחר שה- אחזון מסר את הזכות על ביתו לצייר לבנון.

לבנון, שנסע לדבריו ירושלימה לחיסול ענייניו, מצא בשונו את ביתו תפוס ע"י פרנקל.

הצייר קסטל מזים את האשמותיו של פרנקל, שכן קישוטיו המזרחיים נעימים לעין בהחלט. קסטל ואשתו הצעירה וה- חמידה מספרים שוב על זכויות וחזון, ועל פרנקל.

פינתה של חנה לרנר צנועה יותר — וכל הסכסוך מגוחך בעיניה. לא מוזמן מכרה תמונה גדולה המתארת את שחרור צפת למלון מרכזי בצפת, והיא

מפקח המשטרה ויינפנד "הציירים אצו למשטרה..."

מבלה את זמנה בחברת בעלה בהנאה מן הנוף ומן האוויר הצח — לדעתה תיהפך העיר למרכז פסטיבלים, תיאטרון, מוסיקה ותערוכות ציור.

המשטרה חוקרת וקונה תמונות מלכודים. דמות אחרת היא מפקח המשטרה ויינפנד, חובב אמנות נלהב. זה עתה קנה ב-80 ל"י, תמונה של קסטל, ושתיים משל הולצמן, ועתה מחכה הוא ליום התש- לום כדי לרכוש אחת משל פרנקל.

לדעתו אין הסכסוך מוצדק. האפטרופוס על הרכוש הנטוש סיפק לכולם שיקון, ואף המשטרה עזרה בשיכנוע העולים החדשים. ואשר לפריצתו של מר פרנקל לבית זר — אין אמת בדבר. אמנם קיבל לבנון את הבית מסטמצקי, אך טרם החליט סופית אם להכנס אליו ובשעה שנתבע לחתום על חוזה סרב בהשתמשות ונסע ירושלימה. כשהופיע פרנקל החל לדאוג לעצמו ומאחר שהוצאת הפילשים מביתו שלו היתה בלתי אפשרית — נכנס לבית סטמצקי שמצאו שומם. וכאן נתעוררה הגינותם של הציירים והם אצו למשטרה בתביעות להוצאתו של פרנקל מן הבית הפרוץ, כביכול. אך פרנקל נמצא צודק, מאחר שהביא את מפתח ביהו לאפטרופוס והלה התחזר לידו כדין.

ומאז, מסים המפקח, משתוללת האינס- ריגה בהוצות "הקריה". ודלתות האמנות — פרוצות.

האקדורדיסט הולצמן

"פרנקל פרץ מנעול..."

אריה מרזר

"אמנים יכולים לריב..."

הצייר פרנקל ואשתו

אל תלך לקסטל..."

חנה לרנר

כל הסכסוך מגוחך..."

הצייר קסטל

על זכויות, חזון ו... פרנקל

2 תקופות ומשוגע אחד

לפני ארבעים שנה נגיש צעיר הסין אל דרואנוב, מזכיר הועד של ציון באודיסה, ואמר לו שברצונו להפגיג לארץ ישראל.

הימים היו ימי תסיסה בארץ, היו סכסוכים עם הבארו, וחובבי ציון לא נטו לסייע לעלייה. לכן יעץ דרואנוב לצעיר לא לנסוע, כי זה בניגוד לאינטרסים וכו'.

ענה הצעיר: "לא באתי להתחבך עם אדוני ולשאול עצות. ואין אדם רשאי לתת עצה, אם לא נתבקש לכך. אדוני יסייע לי בקבלת ויזה — טוב, ולא — אלך ואמצא לי את דרכי."

השיחה נסתיימה ברוגז. הצעיר הלך, ובהיותו במדרגות הדביקו דרואנוב ואמר: "ובכן, אני דוקה מיעץ לך לנסוע לארץ ישראל, כי רק לעקשנים שכמוך יש שם מקום".

והאיש עלה. היה זה קריניצי, ראש העיר רמתגן (14 גנים, בתי חרושת, כבישים רחבים) שספרו "בכת המעשה" (הוצאת "מסדה", 156 ע') הופיע כעת.

בשנת 1906 הגיע המחבר, בן 19, לארץ. וכבר אז נמצאו כאן האידאולוגיות המפורסמות של ימינו, בדמותם של א.ד. גורדון, בעל הזקן והאידאיות הטולסטיות, איות, דת העבודה והפצפום. הדמות השניה הייתה זו של מיכאל הלפרן, בעל רעמת הארי, שסיסמתו — בדם ואש. קריניצי בחר בשני.

התקווה בכיבוש אריות

אברהם קריניצי ואותם צעירים היו מסתובבים עם "קינזאל", פגיון קוקי, בחגורתם, והטילו פה ושם את אימתם על הערבים. ומעשה בארבעה שוודים שהתנפלו על המחבר וחברו, ולאחר שהללו עמדו על נפשם שעה שלמה הופתעו השוודים להחזיק שכל הדבר נעשה בגלל שני מטאליקים בלבד. זאת הייתה תורת הלפרין.

ומעשה בקרקס שבא ליפו ובו כלוב של אריות, ומאלף החיות היה מומין מדי ערב את הקהל להכנס לכלוב האריות. עד שערב אחד קם הלפרין ממקומו, נכנס בקומה זקופה לכלוב האריות, עמד דום ושר את "התקווה".

ועוד פרט מעניין על הבחורים של הימים ההם: אחד הרעיונות החביבים על הלפרין היה לקחת חבר צעירים, ללכת לעבר הירדן (אדמה, אינה עולה שם כסף), להתחתן עם נערות בדואיות ולהקים גזע חדש.

סבוט-ה נגד התורכים. כאשר פרצה

מלחמת העולם הראשונה מצאה את קריניצי כמפקח על אספקת דלק (עצים) לרכבות הצבא התורכי. בתפקיד זה היה מספק "הסיקות" (תעודות שחרור מהצבא) לאישי "השומר", ומעשה במנהל עבודה יחוני בעפר לה שפטר את אנשי "השומר" מעבודתם ברכבת, ובא קריניצי ועצר את משלוח הדלק עד שרכבות הצבא נעצרו בעפולה ומנהל העבודה היווני הואשם בסבוט-ה ונשלח לכלא בדמשק, ואנשי "השומר" ממרבהיה חזרו לעבודתם.

פרט מאלף שמזכיר את ימינו הוא המ עשה כיצד ארגן קריניצי את החיילים התורכים שבפיקודו ולימדם לגדל ירקות למאכלם. למרות התנגדות הקצינים הגבוהים ממנו.

נשקומעיים. באו האנגלים, ופרשה חדשה התחילה. פרשה שהתחילה (עוד אז!) בחיפושי נשק ונגמרה בישיבה בלטרון. אותה תקופה היא היא שהביאה את רמת גן.

גם כאן בא סיפור מרתק של מעשים, כיצד נבנה בית הספר הראשון (נגד דעת רוב המועצה). כיצד הושג התקציב הראשון (נגד דעת המושל). כיצד טולטל סטרוס הידוע במכונית רעועה בידי נהג ודיו על דרך לא דרך, עד שהתהפכו בני מעיו והסי כים להעביר את כביש פתח תקוה דרך רמת גן ולא דרך יהודיה.

פגישות עם נציבים, בן ישי הגנה, אנשי מחתרת, נטיעה של יעצה מביעה אי איומן והמחבר עונה כי מימיו לא חשב שזכה באימונה. צבירת נשק, תעשיית נשק, מתחילים לראות עיר.

אינקובטור של טרור. אומץ לב

דרוש לו בימינו לאדם להכריז בגלוי כי תמך בטרור, בתנועות המחתרת, עזר לאנשיהם בכסף, עצה וקשרים והזדהה עם מלחמתם. עובדה היא שרמתגן נקראה בפי הבריטים "אינקובטור של הטרור". ייתכן שבימינו, ימי פירוק הפלמ"ח עם שאר שרידי העבר של טרם המדינה, אין לאדם מה להכסיד אם "מודה" הוא באומץ על חטאים אלה.

בכלל, מצטיין הספר בנימה נוגעת ללב כאשר המדובר הוא בתקופה שחלפה לבלי שוב, וקשה שלא לחשוב כי חבל, חבל על שהלכה התקופה ההירואית הזאת לעולמה בזמן כה קצר, ואותם אנשים ממש שהלכו חגורי פגיונות ואקדחים נוסעים להם למשעי במכוניות פאר ויורש אין.

עוד דבר שכדאי לעמוד עליו הוא הטון: אין כאן צניעות או ענווה. האיש משבח בגלוי את מעשיו ולא מתבייש לקרוא לעצמו "משוגע לדבר אחד", והדבר נעים לקריאה יותר מביגורפיות חסודות הנמסרות

מפי מנהיגים דגולים ועסוקים מאד לנשים חביבות ומסורות מאוד, ומפיעות בעתונות רשמיים מאוד על נייר סבלני מאוד.

2 בחורות ומחצצר

בשעה 6 נכנס עוצר הדרכים לתקופה. דקות מעטות לפני כן נעו שתי מכוניות משא דרומה. בראשונה ישבו ערבים על גבי ערימת חציר, בשניה נסעו אנשי קיבוץ. הם הגיעו למחנה בריטי עזוב, פשטו את בגדי הערבים והקיבוצנים, לבשו מדי חאקי, חבשו כובעי פלדה, הוציאו מתחת לחציר 3 מקלעים, 10 טומים, רובים ורימונים. היה זה עם רדת החשכה ביום 27.2.46, והאנשים היו אנשי אצ"ל שיצאו לחבל בשדה-התעופה הבריטי בקסטינה בי אישור מטה-המבצעים של "תנועת המרי" (ישראל גלילי, יצחק שדה, מנחם בגין ונתן פרידמן-לילין).

כעבור 31 חודש טורסמו לראשונה פרטי הפעולה במלואם ("מנשרים קלו, מאריות

חשבון מס' 39

	7	6	5	4		3	2	1
11			10		9			8
	16			15		14	13	12
		20			19		18	17
			23			22	21	
							24	
28			27				26	25
	34	33		32		31		30
			37			36		35
			42	41			40	39
				44				43

מאוזן: 1) מארגן ה"מכביה"; 4) הריחו לפניך; 8) שרשרת הרים ברוסיה; 10) קול גברי בשירה; 12) פרא; 13) נחש הנחשית; 16) מחבר "העורב"; 17) מזרח; 19) צבע; 20) ירק מאכל השנוא בעיקר על הילדים; 21) בנו של מספר 26; 23) נגיד; 24) אחת הקבוצות במסדרון הירושלמי; 26) צדיק בדורו; 27) מנחה; 29) אלילת המלחמה הבבלית; 31) מין דגן; 33) מליצה; 35) סוד; 36) אימפורטר; 38) מול; 39) קריאת שמחה; 41) עלמה; 43) היות במצב של טשטוש הדעת; 44) המדבר הגדול בעולם;

מאוזן: 1) מהפכן; 2) מקום מרעה; 3) בעל בית מרחץ; 5) שד; 6) אתה לאבד; 7) מכשיר אוזקעה; 8) חלק הפרח המכיל את הזרע; 9) משיבוע את המעטים ומערים את הרבים; 11) פסל נודע; 14) יום טוב; 15) חית לילה; 18) מסעד; 20) ציור; 22) יורד ים; 23) המאור הגדול; 25) כוך; 28) מסוגי השירה; 30) תבשיל; 31) חיה עצלנית; 32) בלתי מבושל; 34) הרגל; 36) הפל, השלך (יואל ד' ג'); 37) שם יצירה של אמיל זולר; 40) נוול חיוני; 42) מבניו של יהודה.

בתרון חשבון מס' 38

מאוזן: 1) מפל; 3) מעל; 5) הלך; 7) קת; 8) שער; 9) רוח; 11) עני; 12) סעד; 13) עם; 14) רידינג; 17) מולדת; 19) תשי; 20) צבר; 21) סכה; 22) וז; 23) אבן; 24) איל; 26) משי; 27) אגן; 28) צי; 29) איך; 30) קים; 31) שבת; 32) אמנון; 34) המכביה; 36) גן; 37) לבן; 38) גוט; 39) זיו; 40) נור; 41) ברי; 42) ורת; 43) גרן; 44) גלם.

מאוזן:

1) מק ארתור; 2) פת; 3) מעין צבי; 4) ערי; 5) הודו סין; 6) לח; 8) שני; 9) רעם; 10) אמת; 11) ערי; 13) עדה; 15) ישר; 16) גבן; 18) כלל; 23) אשכולית; 24) אגמנון; 25) בית הכרם; 26) מין; 27) איה; 28) צבי; 29) אמן; 31) שבת; 32) אגד; 33) גבו; 35) כור; 39) זר; 40) נר; 41) בל.

גברו", מאת אלדד, הוצאת "שלח", 84 ע'). מאז עברו רבים מן הקוראים פעולות הרבה יותר נועזות והרבה יותר מסוכנות. בכל זאת מענין לקרוא כיצד התגנבו 46 הב' חורם 2' הבת-רות (ביניהם מחצצר!) לתוך שדה-התע. פה, השתלטו עליו באש מקלעים והשמידו תוך 40 דקות 19 מטוסים כבדים של 4 מנועים. ובעיקר: כיצד הצליחו להתייחס חמק במסע-לילה מייגע בין חוטיה של רשת הצבא הבריטי עד הגיעם לכפר מרי מורק ליד רחובות.

תנובה ונאצו-בריטים. אילו היה המחבר מסתפק בתאור העובדות, היתה החוברת יכולה להיות אפוס קטן. אולם אין הוא מסוגל לכך. עוד מכרסמים בקר ביו כל המליצות היפות מימי המחתרת -- הגנת "תנובה", נאצו-בריטים, צפרי-טרף, אדמת-קדש וכו' -- ומצטרפים לסגנון ש' קשה קצת לבלוע. בגללו דומה התאור קצת לסרט מלחמה סובייטי או הוליוודי: הגיבור הגוסס מזכיר את מלחמת-החירות בנשימתו האחרונה, ובחורים הרגישו בכל רגע בדיוק מה שהיו צריכים להרגיש -- לו היו שחקני-קולנוע, ולא אנשים חיים.

רק פעמים ספורות שוכח המחבר את עצמו ומכניס נימה אנושית לתאור: אחד התבלנים מאבד נעל בעברו ואדי, האנשים מוכי-פחד כשנדמה להם שנפלו במארב, כשנפצע הסייר מתברר שהבחורים ודקו את האלונקה בדרך. אולם המחבר מתאושש מיד וממשיך למלא עמודים רצופים בסיסי מאות נעלות (ובעברית לקוה) -- וכך אין אנו למדים מה הרגיש אותו מסכן שנאלץ לעבור יחד 25 ק' לומטרים שדות קוצים, ואם לא הרגיש בכל זאת משהו בפחד כשהוא פתאום באש המטוסים הבוערים.

וזה חבל. המומנטים האישיים הקטנים, הם ההופכים תאור עובדותי למיסמך אנושי. אולם על חוברת זו אין מרחפת רוחם של מבצעה, שהיו בשך ודם, מרגישים בכאב, בפחד ובעייפות ככל חייל. מרחפת עליה רוח של כרוז שנתאחר במקצת.

חבל שהתוצאה לא נתנה לאחד ממש' תתפי הפעולה לספר את הסיפור כדרכו, בצורה פשוטה וענינית. במקום זה מסרה את התפקיד לידי של אחד מסופרי המחתרת ("אלדד", החתום על החוברת, אינו אלא ד"ר ישראל שייב). סופר, אף אם ידייק מאד בכרטיס, לא יצלח לעולם למסור את הרוח של הלוחם הפשוט, אפילו אם ינסה לתת לתאורו צביון "עממי" בעזרת מבול של מליצות בומבסטיות ושי' בושיילשון מכוונים.

2 גלגלים ונשמה

בעיני רוב האוכלוסיה האופנוע הוא יצור טורריסטי הדורש נשים זקנות, מעיר אנשים בחשכת לילה ומוביל את רוכבי לקראת מות בטוח. אולם בעיני המיעוט הקטן (אך הקולני) של רוכבי-האופנוע עצמם הרי האופנוע הוא יצור עדין בעל נשמה קפריסית, הוא ממלא לגביהם את מקום האשה (זקוק לטיפול מתמיד) הנין (המהיר רות משכרת) והחבר (נאמן עד לקלקול המנוע).

אנשי האופנוע הם מיסדר סגור, שזר לא יבוא בקהלם. יש להם שפת סתרים משלהם: "פלאנים", "קארבוראטור", "ספיד" באנד". כל צעיר בן 15 מתגעגע לאופנוע שישגע את הבנות, כשם שאחיו הבוגר התגעגע, לפני עשר שנים, לאופני-ספורט.

חוז מזה האופנוע הוא גם מכשיר יעיל לנסיעה. הוא חסכוני מן המכוניות, מתקדם בנקל ברחובות צפופים כשהמכוניות עומות בתור איוסופי, ומתאים (בימי הקיץ) יותר לאקלים החם של הארץ מאשר מכר-נית סגורה ומחניקה. חסרונו: הוא רגיש מאד, מתקלקל בקלות, וכשהוא נעצר בכביש אין אפשרות לרתום אותו למכונית אחרת, כנהוג בין מכוניות.

הספר "האופנוע" (מאת יהודה ענן, הוצ' את המחבר, 150 ע') בא לספר לאופנוענים מה לעשות כשהאופנוע נעצר בדרך (כרגיל בדיוק במקום המרוחק בכל ישוב), הוא גם מספר להם כיצד פועל האופנוע -- פרק סתם לרוב הרוכבים. כל מי שהזיע פעם שעתיים כדי להתנעץ מכונית עקשנית ידע להעריך את עצותיו המעשיות, המלוות קאייקטורות חמודות של שליין. בעיני מי שלא עבר חויה מאלפת זו ישאר ספר שימושי זה בחוקת כתבי-ספר.

הודעה דחופה ללקוחות "קשת"

אנו פנינו ע"י העתונות ללקוחותינו בבקשה לקבל את מלבושיהם המנוקים או הצבועים מסניפנו, היות והמקום העומד לרשות הסניפים אינו מספיק עזר, ואין אנו יכולים לשמור על הבגדים כראוי.

לצערנו לקוחותינו לא נענו לבקשה זו במידת מספקת.

לכן עלינו להביא לתשומת לב לקוחותינו, שדפי תנאי הקבלה אחריותנו מבוססת אהרי חדשים, ואין אנו אחראים על חפצים שלא זקקו בחזרה.

שימו לב! בזמנים אלה, של קיצוב בהלבשה — מה רב הנזק שהנכם עלולים לגרום לבגדיכם — וללא צורך! קבלו-נא איפוא את הזמנותיכם המוכנות מאת סניפנו מיד — ללא דחי!.

מפעלים יבש
קשת בע"מ
חיפה • תל-אביב • ירושלים • ומושבות

הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ
חברת הביטוח הגדולה בארץ
סכום הביטוח (חיים) — 8.000.000. ל"י
ההכנסה הכללית (1949) — 1.335.000. ל"י
(כולל ביטוח לשעה חירום)
הון ופרנסה — 1.370.000. ל"י
המרכז: תל-אביב, רחוב לילינבלום 44
טלפון 4431/2 ת.ד. 805

קצרות
נלמדת בקלות מפליאה על ידי מליונים אישים
בכל הארצות וברוב השפות בעולם
לפי שיטת "גר" הפשוטה!
בראשית נובמבר יסחוו קורס חדשים
לפצרות עברית ואנגלית
לפי שיטה נפלאה זו הנהוגה והמתקבלת ברצון במוסדות פרטיים צבוריים וממשלתיים כאחד.
בנהלת כר.ח. הספנסקי, מחבר הפצרות העברית לפי שיטה זו.
תרשמו מיד — והבטחתם לעצמכם מקום בכיתה!
חיפה: (ימים א, ו) אחת מר קמטינסקי, רחוב סבנר 19.
תל-אביב: (ימים ב, ג) מלון "אירופה", רח' אלנבי 42, טל' 2913.
ירושלים (ימים ד, ה) מלון "ויטא", רח' המלך דוד 21, טל' 2515.
ההצלה מו ב ט ח ת!

קירנוע
זיגאבי
אופיר — בת נפטון בהשתתפות אחר
ויליאמס, רד סקלטון (4)
אסתר — במארב אדומי העור
עם רוברט טיילור
מגדלור — לקראת הסרט מכתב מאלמונית
אוריון — רביזור עם דני קיי (3)
חיפה
ארמון — ההסגר על ברלין
אורה — על כנפי הדחף

רדיו
ש ליפשיץ
תל-אביב
כ"הידה 47 בקומה
חיקום • מכונה
קניה • חילוף

פסנתרים
קניה — מכירה — תקונים
כירנים
א. וסטרמן, ת"א רח' רש"י 9

"נתיניו" של הציר — יהודי הפמ"אס.

ביום ב' היה משה רוזני מ"כיר הכנסת האהוד, מסולסל השער, המ"מושקף וחד האף עסוק ביותר בפ"תחת מושבה הש"לישי של הכנסת, שלפתע הפכה "היס"טורית" וסוערת.

רוזני בן 47, הוא בנו של רב לונדוני ורואה חש"בון מוסמך, שלמד את עבודתו הנוכחית במגזר הממדי עם הפרלמנט הבריטי (שלא הצליח להכנס אליו, אחר כשלונו, כמועמד בן 21, מטעם הליבור בבחירות 1924) כראש מחלקת ההסברה של הסוכנות בלונדון.

רוזני הוא האיש שקרא "שלח את עמי!" בוועידת הליבור שהמליצה (לפני עלותה לשלטון) על הקמת מדינה עברית והעברת האוכלוסייה הערבית מהארץ, ושהגיע בקריאתו זו, את המו"ל היהודי המפורסם, ויקטור גולנץ, להוציא חוברת פרוציונית בשם זה.

בשטח ההפקר

ליובלה ("נטורי קרתא") **ויים פיש**, 27, שהגיע, בהיותו בן 13, בשנת 1936, את עזרתו למופתי — למלחמה בציונות, משתמש משרות בצה"ל, שברח לירדן, החליט כשהוא נראה עצבני ומדוכ"ד וגושא סידור תפילה, טלית ותפילין — ומסרב בעקשנות לדבר עברית, לא לחזור לארץ הכופרים, לאחר שנציג ישראל בחד"עדת שבתית הנשק המעורבת, רב סרן שאול הרמתי, סרב לאפשר לו לעיין בד"ב משך שלושה, ארבעה ימים נוספים. "אני מבקר להשאר בממלכת הירדן ואני רוצה לחיות אצל המלך עבדללה" אמר באדיש ואחר חזר על כך בערבית.

ההציר הלגיון, שנחכו בינם לבין עצמם, הצלב האדום, שהעמיד ארשת פנים רצינית, שנחכנסו בשער מגדלבוים, אחר שחתם על הצהרת הסירוב לח"זור לישראל, איפשרו לו לחיות אצל המלך עבדללה — וגם על חשבונו: הוא הושם במארב בכלא רבת עמון. **ד"ר זאב** (חלפנג) **פון זייל**, 54, בן קצין סייף-אמן שזכה בתואר האצוליות האוסטרי בזכות הצטיינות במלחמה העזר למ הראשונה, שפרסם את מאמרו הפוליטי הראשון בגיל 10 וששרת בחזית כקצין תותחנים בגיל 21; שרצה לקנות (בסיועו) של זאב זיבונסקי) את נשקה וציודה של חטיבת צבא אוסטריה המתחלס בששים אלף לירות להקמת לגיון עברי בן שלו"שים אלף איש, שהנהו דוקטור לרפואה שעבד כפועל בניין בירושלים; ממייסדי הצה"ר שנטלטל בין חזנה לירושלים; ש"ביקר, בשליחות גדולי העתונים הגרמניים והאוסטריים, ברוב ארצות אסיה ואירופה; שזנקה, בראשית מהומות תרפ"ס, בכתפו וריאתו ע"י ערבי ליפתאי, ברח"ב הראשי של ירושלים ביום בו פרסם מאמר אזהרה לממשלת המנדט למנוע פרעות, ונפצע קשה; שהיה נציגו הדיפלומטי של הצ"ח בארצות "הברית הק"טנה" (צ'כוסלובקיה, רומניה ויוגוסלאביה); בעל בית הבראה בגורה וציר ל"רן משך שתי עונות קיץ (1946, 1947) שהכריז על שביבת רעב, כמחאה על מעצרו, ל-28 יום ושוחרר ביום ה-19 לצור"מ, שדרש בקונגרס בול — האחרון לפני הקמת המדינה — הכרות ממשלה עברית זמנית, ממפקדי התותחנים שסופחו ל"גב"עתי" במערכה על הדרום; שצוי פגזים, איין חנם" — אש!) היה שוב בחודשות, הגיש תביעת פיצויים, לפי חוק הני"זיקין, על סך 500 לירות, בפני בית הדין המחוזי בתל-אביב, נגד "על המשמר" באש"מת הוצאת לעז:

"מודעו הפשיסטי, הזכור מימי רצח ארלנבורג".
יגאל ("בערכות הנגב") **מוסינזון**, הסופר וכותב המחזות, בן 33 ואיש הק"מ, גבה המצח ומיובל הכפות, חבר מושב מתוך שנאלץ לעזוב את קיבוצו (שנכיהודה) בגלל חילוקי דעות (ג"ר לוי סודות מחזר — בכתבתו) גמר ע"י בודו של מחזה חדש — "מגדל בבל", ריבוי הלשונות בקיבוץ הגלילות, עוד בטרם מלאו ארבעה חדשים להצאת מח"זו העשוי לפי הזמנה "יום" — (שופתי געזיאן —) לאחר המלחמה" שזכה לכ"ר קורת שלילית בכל העתונים (פרס להעז"לם הזה).
המבקרים נכונים — לקטול.

במיון חיפה
באותה שעה שמשטרת החופים והנ"מלים עוררה תמהון רב בהודעתה, כי לא יעזוב אדם את נמל חיפה מבלי להבדק — ויוצאים מן הכלל: מנהל הנמל, סגנו **ואבא הרשי**, הועמד "מלך העיר האדומה" בראש רשימת ההסתדרות (קרי: מפא"י) לבחירות חיפה. ד"ר כנסת מטעם מפא"י ומזכיר מועצת ו"לי חיפה, בן 52, חובב ספורט (מיוצרי "הפועל") ושליט, למצעה, באיזור התעשייה המפותח ביותר בארץ.

בכך גבר על יריבו לשלטון בחיפה — דוד ("סולל בונה") **הכהן**, שניסה, בהת"מה רבה, לרשת את מקומו של ראש העיר הספרדי הישיש — שבתאי לוי, אבא חושי עבד בסלילת כבישי הצ"פון, בחקלאות, ביי"בוש ביצות החולה וכסבל בנמל חפה. הוא ממטפחי הכ"פנות העברית והעלה 5000 פועלי נמל יהודיים מסלונקי של יוון; ייסד, בהיותו מוכר ומכובד על חוגים ערבים רחבים, שהסתירוהו ב"שבת השחורה" (29 יוני 1946) מפני הבריטים, את "ברית פועלי א"י" — סניפה הערבי של מפא"י.

מוסה אפנדי בהאיי, מראשי העדה הפרסית בארץ ומנכבדיה של כת הבהאיים, נינו של בהא-אולה מייסד הכת, הובא לקבורות, בגן הבהגיה בעכו. מתו של מוסה אפנדי, שהיה בן 60, משכיל ויועץ יפה שפות מזרחיות (בניגון עברית) ומערביות, יקר הנפש והמעורב עם הב"ריות, שהיה מידידי היהודים ובתור מנהל ספרי האחוזה (הטאבו) בחיפה סייע ל"י הודים בהעברת קרקעות, ובמיוחד בימי הספר הלבן, הטיל אבל בשכבות רבות.

במרחב תל-אביב

לוי אשכול (—גי), איש המעש של מפא"י, מנהל מחלקת ההתיישבות של הסיכנות, בן 55, רחב הפנים, המשר פ"מ, קר הרוח, מחד"תיקי ההגנה ומנהל כללי של משרד ה"בסחין עם הקמת המדינה, הועמד ב"ראש רשימת מפא"י, המוסחית כרשימת ההסתדרות, לבחיר"רות העיר הגדולה בארץ — תל-אביב.

אשכול, שהוא אב לארבע בנות משתי נשים, הועמד כנגד מתחריו בעלי השם ומבטיחי קולות הבוחרים — ישראל רוקח ("העולם הזה" 676) ויצחק שדה. בטוח היה, עם הגשת הרשימות, כי אחת משלוש הרשימות תזכה בראשות העיר, אך דומה שאם מפא"י תזכה בנצחון תשתחרר את אשכול ותמסור את התפקיד לאליעזר פרי (פרלסון), השני ברשימה. **כמתחרה רציני** — לא לראשות העיר, אלא למשיכת קולות — הועמד **יצחק ("הקוק") שדה**, בן 60, מייסד הפלמ"ח הקרחה, הממושקף העבדקן והחייכני בראש רשימת מפא"י, וינסה לצרף בכך מקצוע נוסף — ראש עיר, וזה מפוקפק ביותר, או חבר המועצה לאוסף מקצועותיו: סרגנט בצבא הצאר הרוסי, מפקד פל"גה בצבא האדום; תלמיד האוניברסיטה, במקצועות הפילוסופיה והפילולוגיה; מת"גושש בקרקס; ראש דודו העבודה; הוצב; גרמט"ל; מפקד החטיבה המשריינית ב"צה"ל (ובתור כזה מפקד החטיבה היחיד בדרגת אלוף) כובש לוד ורמלה; אב לזרם בן החמש ולשתי בנות מאשתו הראשונה.

במושב המדינה

יעקב צור, מהיר הצחק, המ"מושקף וקלוש השער, שלחת המיוחדת וצירה המוסמך של ישראל לשלוש הר"פובליקות הדרום-אמריקיות — ארגנטינה, אורוגווי וצ'ילה, היה, השבוע, עסוק ביותר; את"שנפגש עם סניור ספולוטי, פזר, שר החוץ של ארגנטינה הפרונית וערך ביקור נימוסין אצל ראש הסקס בבואנוס איירס — בו מסר את תודת יושב ראש הכנסת, יוסף שפרינצאק, על היחס הגאה בו נתקבל בשעת ביקורו, לא מכבר, בארגנטינה, יצא לסירור בערבות הפמפאס, ובקבלת הפנים הודיעהו מושל מחוז אחד: — הוד מעלתך, לכל גתניןך במחוז — שלום.

כשחצכא אומר: "לא!"

כששרד החוץ שם עינו, לפי למעלה משנה, בצבי בורושק, בן 27, זרין וחייבני, וביקש להעתיקו מתפקידו כמנהל התכנית האנגלית ב"קול ישראל" ולמנותו לספסח העיתונות בשגרירות בוישינגטון, קם הצבא ו"אמר: לא!"

אולם הצבא שדרש את צבי לשרות חו"ר בה ככל אורח במדינה, לא שיער כלל את מידת התועלת שצבי בורושק עתיד יהיה ביא.

"גלי צהל" היו עדיין בבחינת "עומד ל"צאת לארץ העולם", השבועון "המנוחה" פרסם תאריכי פתיחה וחזר ודחה אותם. הכל למעשה היה מוכן. חוץ מאישור הכנסת למתיחת ה"תחנה" והמנוחה מנשר, אך ב-תאריך הקבוע נפתחה בכל זאת התחנה בנאומיהם של שר חוץ הדיפלומטי והרמטכ"ל ו"במנהלתו של צבי בורושק שקיבל על עצמו להנעים את שעות הערב של חיילי צה"ל. מעל גלי האתר, כשלוש שעות אולפן יחיד וועד (4x4 מטרים) תקיב זעום (800 ל"י לחודש), וחבר העובדים מתלמדים.

איומים פוריים. כדי להתגבר על הקשיים הנגרמים לגלי צה"ל מן התקציב הפעוט (ראה למעלה), הועמדו לרשות התחנה השחקנים העתודאים לשם התייצבות של יום בחודש.

במשך יום זה מקליטה התחנה את תס"כיתיה ובצורה זו חוסכת ממון רב לקופת הצבא (ומשלם המסים!) שתחנות אחרות מבזבזות על השתתפות אמנים בתכניותיהם.

אולם בחסכון זה נתגלה קוץ: האמנים המתחזבים מתנהגים כמתיצבים ולא כאמנים. כלומר, שאין הם מקבלים תשלום ע-בור הופעתם — כאילו סרה מהם השכינה...

עד מהרה נמצאה תרופה למכה. הבמאי פנה פעם בשעת התרגנות לאחד המשתתפים באיום: "שמע אם לא תבצע את תפקידך בסדר נעביר לחיל הרגלים!"

"רדיו מפא"י"

ב-27 חודשי קיומו לא היה "קול ישראל" מעולם נושא לשיחות הקהל האזין למר"סיקה ולחשדות, סובב את הכפתור כשבא תורה של "הצינורות" — אותה שורה אינ"סופית של שיחות חסרות-ענין שנתנו ל"קול-ישראל בצדק את התואר של אלוף הי"שעמום האלוטני בעולם.

והנה הגשים קול-ישראל את חלומו ו"היה לשיחה בפי כל — הודות להתקפות הגסות של הקריין על העתונות, באיצטלה של מלחמה בשוק השחור, מיד המציא הקהל התלביבי הציני שם חדש לתחנה:

"רדיו מפא"י".
הדובר טוען: הרדיו שייך לממשלה, וז"כוחה להשתמש בו למטרותיה הציבוריות והפרטיות. (ווגמה: כל שבוע משמיעה הי"תחנה "סקירה" של תוכן השבועונים, שאי"נה מכילה אלא מאמרים הראשיים של ארבעת השבועונים השייכים בגלוי או ב"הסתר למפא"י). זהו הגיון בריא — לפי מתכונת ידועה.

הרדיו הבריטי, הנתון אף הוא לפקוח ממשלתי, נותן באופן שיטתי מקום לדעות כל הצדדים, לנאומי ראשי האופוזיציה ול"מאמריהם של העיתונים הבלתי-תלויים. קול-ישראל עומד מעל הגינות מנוונת כזאת.

קרוין קלווה ("המאבק בחולות")
כזוט מתאהבת בכזוט

מחפשים כוכבים

בעתונים רבים הופיעה בחודש שעבר מו-דעה המומינה ילדים בני שנים עשרה-שלוש עשרה לשלוח את תמונותיהם לקולנוע "אדי" סון", ירושלים. מסתבר שסרט עברי חדש עומד להיות מופק בבירה. במודעה צוין ש"על המועמד לדעת לדבר, לפחות, אנגלית. בינתיים הופיע בתל-אביב גיון סלייטר, שחקן אנגלי נודע למדי. הוא חיפש שחקנית מתאימה לאותו סרט: נערה בת שמונה עש"רה עד עשרים, דקת גוף, יפת תואר, בעלת פנים עדינות, אמהית ו"כמובן — היודעת לדבר אנגלית. האנגלית, הסביר מר סלייטר — באנגלית — יכולה להיות לא-אוקספורדית, אפילו קצת משובשת-מבטא. העולם אינו מצ"פה, כמובן, מאנשי ישראל שיזכרו ביניהם אנגליה רהוטה אלא אם כן הם צירי המדינה באו"ם.

עם כתיבת ידיעה זו עדיין לא נודע אם מצא מר סלייטר את מבוקשו. אך הוא לא היה מלא התפעלות מן החומר התיאטרוני שישב אותו לילה, דקות מספר לפני חצות, ב"כסית".

גיון סלייטר לא בא, כמובן על דעת עצמו לגלות שחקנית ראשית לסרט: שלח אותו למטרה זו הבמאי לייטס ("דמעת הנחמה הג'דולה") לילד פולני, תושב אנגליה. אתו באו ארצה כל העיבדים הטכניים; איש מעיבדי ההסרטה המקומיים אינו יכול לקחת להישכר על ידי לייטס. עיבוד הסרט ייעשה בחוץ לארץ. את הסרט העברי הזה מממנת הקרן הקיימת לישראל.

"המפקח הכללי"

מאז ימי הזהר של הקימדיה המסכתית, מאז צ'אפלין, ליד וקטור לא קם קומידיון כה כשרוני כדני קיי. אם — לפי השחאה ש"נעשתה לפני זמן קצר בין יצירותיו לאלו של שלושת הגדולים — אין הוא כה קול"נועי כמוהם, אין ספק — ונוכחות באחת מהצגותיו "החיות" הוכיחה זאת — שהוא מוקיון שאין שני לו. כמו צ'אפלין תתחיל קיי את דרכו האמנותית ב"מיוזיק הול"; שלא כצ'אפלין — עדיין לא מצא קיי את יעודו המלא ב"סרט. העובדה היא שהוא הרבה יותר משעשע על הבמה. ולא קשה למצוא הסיבה: על הבמה אין הוא קשור ל"שחקנים אחרים או לעלילה. הוא חפשי: חפשי לשיר כרצונו, לעזות את פניו ופספס ב"לשונות" רבות, לקפץ אל תוך האולם... הר"פעתו היא אילתור אחד גדול, שכתני"הו קבועה בראש רק בקווים כלליים ביותר. בסרט דני קיי כבול. בסרט מביימים אותו. ב"סרט ישנה עלילה הקושרת אותו אליה באויקים כבדים. ה"סרט הטוב ביותר של קיי הוא, אפוא, זה הנותן לו את החופש הגדול יותר.

דני קיי ("המפקח הכללי")
כזוט מתאהבים בו

כזה הוא "המפקח הכללי", עיבוד חפשי מאד (ומשום כך חלש למדי, עד כמה שהוא גונג להתפתחות העלילה ולאפיון הדמויות) של "רבינור" מאת ניקולאי גוגול. אולם כאשר שוכח הבמאי את כבלי העלילה וניתן לדני חופש פעולה מוחלט, מופיע על הבד מוקיון בעל כוח המצאה והבעה יוצאים מ"גדר הרגיל. וכיון שחופש כזה ניתן לו הפעם ביד רחבה, והבמאי הנרי קוסטר, לא הפריע לו בקטעים אלה, ואף לא קיצץ בארכם — "המפקח הכללי" הוא אחד מסרטיו הטובים והמבדחים ביותר.

דני עוזרו של צוענינוכל, (ואלטר סל"זאק), מתגלגל לעיר דרובני. שם חושבים אותו למפקח כללי מטעם הקיסר (נאפוליון) ומקבלים אותו בכבוד מלכים. עד כאן עלילתו של הרומאי הרוסי. הסיום הוא סנטימנטאלי אמריקאי, אולם לדני קיי הזדמנויות רבות לשיר את השירים הנפלאים שלו (מלים — עד כמה שיש בהם מלים — ומוסיקה מאת אשתו של קיי: סילביה פיין), לרקוד וא"פילו להתאבק בעל כרחו, כמובן. "המפקח הכללי" יותר משהוא סרט בהש-תתפות דני קיי, הריהו דני קיי על הבר, ב"

מסגרת עלילתית הנופלת בהרבה מנושא ה"מונה. כפסטיבל דני קיי, הריהו סרט משע"שע ומצחק ביותר, כי דני קיי בו הוא ב"אופן מיוחד מבריק ומוצלח. אולם ברור שכל עוד לא ייצור קיי את המסגרת הקול-נועית לעצמו, כלומר כל עוד לא יכתוב ויביים את סרטיו, לא יהיה קומיקאן בעל אותו שיעור קומה של צ'אפלין, לודי וקיי טון.

הנרי קוסטר נולד בקוסטרלין, בשנת 1905. בברלין היה סטודנט לאמנות ומוסיקה ואחר עתונאי. זמן מה היה משיב על בקשות עצות בעניינים משפחתיים מעל דפי העתון, עבודה שלא נתנה לו סיפוק רב ביותר.

מלאכתו הבאה: כתיבת תסריטים לסרטי פרסומת ומכאן אך קפיצה קטנה לסרטים של ממש. הוא כתב מספר תסריטים בשביל המפיץ פאסטרנאק אשר פגש אותו בהר"ליבוד, על מנת לשתף אתו פעולה גם שם. בין עליתו של היטלר לשלטון (קוסטר הוא יהודי) ובין בואו לאמריקה כתב תסריט, ב"צרפת, בשביל סידומאק, הבמאי, ועוזרו ב"לי: "איכה ירדת אדס" חילדר, וביים סרטים אחדים שפרסמו את שמה של פראנציסקה גאל.

להוליבוד הביא את הסגנון שהצליח בו עם השחקנית היואנית הקטנה ולזכותו יש לזקוף את תגליתה ועלייתה הגדולה של די"אנה דורבין שאותה ביים בסרטיה הראשונים. קוסטר מתמחה בקומדיות, בעיקר בקומד"יות מוסיקליות והוא נחשב היום לאחד מ"בעלי המקצוע הטובים בשטח זה בהוליווד.

"באישון לילה"

לילה. ניק, (ריצ'ארד קונט) סובב במכונית משא עמוסה תפוחים, בשוק ירקות ופירות בסאן פראנציסקו, למטרה לגלות את הנוכ"לים שרימו את אביו ושהיו נכה. ניק אינו מגלה את הפושעים בקלות. בכל אופן, לא לפני שנתח חבטים בו מהוגן בערפו בעוד שהוא מחליף צמג שנבקע, ולאחר זמן, בתחת רכבו "זיפה" שוב מכים אותו

דני קיי ("המפקח הכללי")
כזוט מתאהבים בו

באכזריות. אולם לבסוף הוא גובר על ראש הכנופיה בקטטה סוערת בבית קפה. מעור"רבת בכל הענין זונה שכירת הגנגסטרים ה"מתאהבת במשך הסרט ביבור.

הדבר הטוב ביותר בסרט, המסתמך בע"קר על תמונות זוהר (כמו: אדם גשרף חי במכונית בוערת) ותמונות ארסיות, הם ה"צינונים המעניינים בכמה קטעים ומשחקם של ריצ'ארד קונט, וואלנטינה קורטזה ולי"ג' קוב.

"המאבק בחולות"

מייק דייבס (בורט לאנקאסטר) מדריך-צייה, מגיע אל העיר דיאגונסברג בדרום אפ"ריקה כדי לגלות מתבוא של יהלומים הנמ"צא בשטח אסור. מפך המשתרה וזל, (פול הנריד), האחראי לאותו שטח עינה את מייק במטרה לגלות את מקום המצא היהלומים. וזל, בשמעו שמייק חזר לאותו מקום, רוצה לשים עליו שוב את ידיו, אולם מארטינגייל (קלוד ריינס) מנהל חברת יהלומים מונע ב"עזו ושולח אל מייק נערה צרפתייה קלת-דעת ומוסר בשם סוואן (קולין קאלחה) כדי ל"חוס ממנו את הסוד במרמה. וזל מתאהב

בסוואן והיא במייק. מכאן מסתבכת העלי"לה והולכת ומעשה אלמות אחד רודף מש-נהו. הסרט, שבויים בידי פריץ לאנג, מצ"טין בתמונות מענינות, והעלילה מותחת ומענינת, בעיקר בסוף, כשכל אחד מן הגי"בורים בוגד ומוליך שולל את האחרים.

קורין קאלחה, שהובאה מצרפת במיוחד לשחק בסרט זה, נחמדה למדי, אך כשרונה

וואלנטינה קורטזה ("באישון לילה")
היא מתאהבת בכזוט

המשחקי חלש. לעומתה מצטיינים בורט לני"קסטר במשחקו הברוטלי, וקלוד ריינס במש"חקו הציני המעודן.

"החלוצים החדשים"

בהצגת הבכורה של הסרט הישראלי ה"קצר "החלוצים החדשים" (20 דקה) שוער"כה ביום הראשון נאמרו, כרגיל, דברי פתח"הה. הפותח היה יהושע ברנדשטר, מנהל החברה, שספר לקהל המזומנים על הקשיים הרבים שעמדו בדרכם של יצרני הסרט. בין השאר צוין את העובדה שהסרט יו"פץ ע"י חברת פרמוטרה שרכשה 150 הע"תקים לקהל צופים של מליונים באמריקה. עובדה זו מסבירה אולי את המתכונת האמריקאנית הטפוסית לסרטי מסעות של"פיה בנוי הסרט: צלומים קטועים של ערים שונות, מראות נוף ופריצופים שונים, משמ"שים בערבוביה. וברקע נשמעת מוסיקה לוקלית והסברה נביבה מפי הקרין.

הבמאי הישראלי ברוך זלמן הנגיס ל"ס"רט גורם ספורי, בדמותו של העתונאי ה"אמריקאי קנדי (הוא ארתור הולצמן), ש"נשלח למרות רצונו לארץ ישראל. מסעותיו של קנדי בארץ מאפשרות לו ולקהל הי"לחנות בבניניה הלבנים של תל"מל חיפה הסואן, בניי הירק של הקבוץ ובחולות המדבר השוממים.

בקיצור: סרט מסעות שמליוני הצופים שלו באמריקה יהנו ממנו באותה מדה שיהנו מכל "טרבלונ" אחר. אלא שהפעם מלחה הטרבלונ במוסיקה מונוטונית של מנגינות הורה (מרק לבר) ובקצת "צינונות" מפי הקרין.

חידון הקולנוע

החל מהשבוע פותח "לעולם הזה" ב"סידרה של חמשה חידוני-קולנוע, שיתפרסמו בחמשת הגליונות הבאים של העתון.

את התשובות יש לשלוח לאחר שית"פרסמו כל חמשת החידונים לפי הכתובת: "חידון קולנוע", "העולם הזה", ת.ד. 136, תל-אביב. בין הזוכים יוגרלו חמשה פרסים. הפרס הראשון: מנוי שנתי וגוי בקולנוע הקרוב למקום מגוריו של הזוכה.

חידון קולנוע — א: מלכים ומושי"לים:

1. מיהו השחקן הצרפתי ששיחק את נאפוליון בסרט שהשתתפה בו גם גריסה גארבו?
2. מיהו השחקן ליד אנגליה שיצר ב"קומדיה נודעת את הדיקטאטור "היינקל", דמות שהזכירה במידה מרובה את אדולף היטלר?
3. מיהו השחקן שעיצב בסרט אנגלי נסיך דאני טראגי? אותו שחקן אף ביים את הסרט.
4. מי השחקנית השבידית ששיחקה ב"סרט האמריקאי את המלכה קריס"טינה?
5. מי השחקנית, ממוצא צרפתי, שהי"תה קליאופטרה בסרט אמריקאי?
6. ומי השחקנית שהיתה קליאופטרה בסרט אנגלי צבעוני?

חידון האישים

גזור תלוש זה וצורף לפתרון

להלן תמונותיהם של 20 מאנשי הצבור הידועים, והם (לפי סדר הא"ב): רבי בנימין אשר ברש, ישראל גלילי, משה דיין, יזהר הררי, ערי ז'בוטינסקי, יעקב זרובבל, יגאל ידין, יוסף ספיר, ש"י עגנון, אורי קיסרי, אברהם קריניצי, ישראל רוקח, אהרון רמז, יצחק שדה, סעדיה שושני, המשורר דוד שמעוני, בכור שטרית, יוסף שפרינצק, משה שרת, נסה לזהות את האנשים ולסמן ליד כל תמונה את זהות האיש. את רשימת האישים, מסודרים עפ"י מספריהם, יש לשלוח עד יום 25.10.50, למערכת "העולם הזה", ת.ד. 136, ת"א, ולציין על המעטפה: "חידון האישים".

בין הזוכים יוגרלו: מגוי חנם לשנה על "העולם הזה" וארבעה ספרים.

אנשי הצבא

חברי הכנסת

המושכים בעט

אבות הערים והסוכנות

